

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ערוץ 2000

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי

03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במ"ל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הגאון רבי שמשון אהרן פולונסקי זצ"ל

הגאון רבי שמשון אהרן פולונסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בוהלין (מחוז צ'רקאס פלך קייב). בילדותו כבר נודע כעילוי בשקידתו בתורה הקדושה ונראו בו גיוני גדולה. בגיל כ"ד שנה הוסמך להוראה. שמו הגדול נתפרסם כמי שבקי בכל ד' חלקי שו"ע וכבר בצעירותו התבקש לשמש כרב בעיר מידובה שבקייב. בשנת ה'תר"ס (1900) לאחר פטירת הגאון ר' פישל מעץ התבקש לשמש כרבה של העיר טפליק שבפולדיה ולמעלה מעשרים שנה שימש בתפקיד זה. נודע במעשיו להשכנת שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. ואף בשנות חייו האחרונות בהן היה חולה אנוש וכל צעד מיותר שלו היה כרוך בפקוח נפש לא נמנע מלגמול חסדים בגופו הרצוף. בעל רוח-הקודש.

שמו הגדול הלך לפניו ועל אף שבערים גדולות ביקשו שיבוא לכהן בעירם - סירב רבינו. אחרי ששלטון הבולשביסטי השתלט על רוסיה ולעיניו נטבחו רבים מיהודי העיר נאלץ לברוח מרוסיה. בתחילה ברח לעיר לקישינב ובהתערבות גדולה של רבה ירושלים ר' יוסף חיים זוננפלד קיבל אישור לחונן את ארץ ישראל (סרטיפיקט) ואכן בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ עם אשתו ושתי בנותיו והתמנה לרב ודומ"ץ שכונת בית ישראל בירושלים.

שם השתכן בדירה שניתנה לו. הייתה זו דירה עלובה ששכנה בקומת מרתף מתחת למפלס הרחוב בחצר ביה"כ 'בית יעקב', ובכל עת ירידת גשמים בשפע, המים היו חודרים בעד החלונות שהיו בגובה פני הקרקע, והדירה כולה הייתה מוצפת במים... למרות זאת שכן בדירה זו עד יומו האחרון. בשנת ה'תש"ב (1941) הקים ישיבה בשם 'ישיבת רבינו חיים יוסף' ועמד בראשה. שנותיו האחרונות היו מלווים ביסורים. גאון. דאגתו לדולת הייתה מופלאה. את כל כספו חילק לעניים. בעל רוח-הקודש. נפטר ב- כ"ח סיון ה'תש"ח (1948) בזמן המלחמה) ולכן נקבר בבית-העלמין סנהדריה בירושלים. חי כ-73 שנים.

אביו: ר' אברהם יצחק מקלינבלט (מגדולי התורה המפורסמים והיה בקי בע"פ בכל כתבי החת"ם סופר). **אמו:** מרת אסתר רייזל. **אשתו:** מרת מליא מרים (בת ר' מרדכי מקונסטנטין). **מרבותיו:** ר' שמואל אברהם בלכמן (הידוע בשם ר' אלטר אב"ד קונסטנטין ישן שבוואהלין- רבינו נחשב לתלמידו המובהק), ר' דוד אורטינברג (ראב"ד ברדיטשוב בעל התהילה לדוד על אור"ח). **מתלמידיו:** ר' אברהם אהרן פרג, ר' חיים אורי ליפשיץ, ר' יוסף שאול אלישר. **מספריו:** ידברי אהרן (חידושי הרב מטפליק)- דברי תורתו.

○ יפר האדמו"ר מרחמיסטריווקא צוק"ל על רבינו, אשר בהתקרב חג הסוכות היה תמיד מאוד טורח למצוא אתרוג מהודר בכדי לקיים מצות ד' מינים בהידור, שנה אחת לא מצא הגאון אתרוג מהודר שימצא חן בעיניו, ורק בערב סוכות מצא אצל הסוחר החשוב ר' מנדל פרידמן אתרוג מהודר וקנה אותו במחיר מוזל עקב השעה המאוחרת, ובשעת המקח היה נוכח שם יהודי אחד מחשובי העיר. ויהי ממחרת ביום טוב הראשון של חג בא הגאון לביה"כ בלא ארבע מינים בידו, וביקש אצל אחד מהמתפללים ארבע מינים מהודרים במתנה על מנת להחזיר, ובכלל לא היה לגאון ד' מינים לנענועים, והיהודי החשוב הזה, שהיה נוכח בשעה שהגאון קנה אתרוג התפלא מאוד, כי הרי ראה בעצמו שרבינו קנה אתרוג מהודר, ומיד אחר התפילה ניגש אל הצדיק ושאלו על כך.

ענה לו הגאון: "ביום טוב בבוקר בקומי לפני הנץ כדי לקיים מצות ד' מינים לפתע שמעתי מהדירה הסמוכה ילד בוכה ואמו צועקת עליו ובוכה מרוב פחד, ורציתי להיות לעזר, יצאתי ונקשתי על הדלת לשאול מה קרה, ונודע לי שהאשה הזאת התאלמנה ונישאה לאחרונה לשכן שלי, והבן הזה הוא בנה ולא בנו, והנה הבעל הלך לטבול במקווה, ועוד מעט יחזור כדי לקיים את מצות ד' מינים, ובנה שהיה משועמם לקח את האתרוג ושיחק בו, ובלי משים לב פסל אותו, והיא התמלאה פחד כי עוד מעט יחזור הבעל".

"כאשר ישים לב למה שקרה ישפוך חמתו על בנה". המשיך הגאון וסיפר: "הרגעתי אותה והלכתי להביא את האתרוג שלי, ואמרת לאשה, שלא תאמר לבעלה דבר וחצי דבר ממה שקרה, רק תשים את האתרוג הזה במקום האתרוג שלו, וכך היה. האשה לא אמרה לו דבר, והוא לא הרגיש בכך, והגאון מטפליק נשאר בלא אתרוג... והאדמו"ר מרחמיסטריווקא היה מפליא מאוד את רבינו באומרו: "רב בקהילה בלא ארבע מינים הלא זה אוושה מילתא, מה יחשבו עליו? ובכל זאת כדי שהאלמנה לא תצטער, הכול כדאי!".

פ עם נכנס רבינו לביהמ"ד מספר ימים לפני פסח, וראה אברכים שוקדים על תלמודם בהתמדה גדולה. הוא עלה על הבימה והכריז, שיש בידו רשימה ארוכה של נשים אלמנות, שצריכות עזרה בדחיפות לצורך החג. ושאל: "מי מוכן לסייע להן?". מיד התייצבו כולם כאיש אחד בלב אחד לעזור ולסייע לאותן אלמנות. כזה חסד עצום - מי מוכן לוותר?! הסתדרו האברכים בשורה, והצדיק נתן לכל אחד פתק ובו פירוט הכתובת היכן עליו לעזור. כאשר פתחו את הפתקים, ראה כל אחד את כתובת דירתו שלו וששם עליו לעזור... בזה הוכיחם, שאמנם מצווה רבה לעזור לאלמנות, אבל דרך התורה היא קודם כל - "ומבשרך לא תתעלם". (באר החיים - הגש"פ)

ב אחד הימים קיבל רבינו מברק מרוסיה מאדם, שלא היו לו ילדים. הלך הרב להתפלל עבורו ביום שישי בציון ה"אור החיים" הקדוש. ביום ראשון כתב לאותו אדם: "הייתי בציון האוה"ח הק' והתפללתי עבורכם, ויהיה לכם 'בת' על המלה 'בת' העביר את קולמוסו ומחקה וכתב במקומה 'בן'. ואכן כעבור זמן נולדה להם בת ולא האריכה ימים, ולאחר מכן נולד להם בן! המכתב עדיין שמור אצל אותה משפחה.

ח תנו סיפר, שכשחלה רבינו את חוליו האחרון, שלח לומר לחתנו: "יש לי קבר מוכן בהר הזיתים, אבל בעוד חודשיים אסתלק מהעולם, ואז תפרוץ מלחמה, ואי אפשר יהיה לקבור אותי בהר הזיתים. לכן, תקברוני בקברות סנהדריה, ואם כעבור שנתיים יהיה אפשרות להוציא עצמותי להר הזיתים, תעשו כן, ואם לא, תשאירו אותי בבית החיים של סנהדריה". ניבא וידע מה ניבא. הוא נפטר בעצם מלחמת ה'תש"ח, בכ"ח בסיון. ("גדולי הדורות" ח"ג, ע' 1168)

הרב משולם פייש סגל לאווי (הראשון) זצ"ל הידוע כ'השרף מטאהש' - נולד בשנת ה'תקע"ו (1816). בעיר יאזפס-דארף במדינת בהמן בגרמניה. עוד בהיותו צעיר לימים התייתם מאביו ולא הכירו. אימו נטעה בלב ילידה יראת שמיים, ואהבת הבורא ית"ש, והשגיחה בעצמה על כל פרטי מעשיהם והייתה מחלקת להם מתנות באם ענו אחרי הש"ץ ברכו, קדושה ואמן. בתחילה למד בישיבה בפראג, ובהשפעת אימו עוד בטרם הגיע לגיל מצוות, עזב למדינת אונגארין וזאת כדי להתרחק מנגע ההשכלה.

בכל מקום, אשר למד רבינו, התפרסם שמו הטוב לעילוי גדול ומתמיד עצום. כשהגיע לעיר, התמנה בישיבת רבי מאיר פרלס כמגיד שיעור. שם התקרב לחסידות. לאחר מכן התקרב לחסידי אשוואר (גרו שם חסידים גדולים ומפורסמים בקיאים בתורת הח"ן ועובדי השם באמת ובראה). לאחר נישואיו עבר לגור ליד חמיו בכפר שטרסאר. טרם התגלותו היה עני ואביון. לאחר מכן שימש כמלמד בעיר טאגלאש, ומשם התקבל לאב"ד טהאש ושמעו הטוב נתפרסם בכל הגלילות. לאחר שהאדמו"ר ר' דוד שפירא מדינוב הסמיק את רבינו החל הצדיק לקרוא את הפתקאות ופעל ישועות רבות בקרב עם ישראל. התפרסם במופתיו ואמרו עליו שבשעת ריקודיו בשבת היה פועל ישועות. בעל רוח-הקודש. בשנת ה'תרל"ג פרצה מגיפה גדולה ורבים חללים הפילה ובתוכם גם שניים מבניו, קיבל על עצמו למסור נפשו, וביקש שעל ידי כך תיעצר המגיפה. נפטר ב-כ"ח סיון ה'תרל"ג (1873). ציונו בטהאש. חי כ-57 שנים.

אביו: ר' מרדכי (משושלת בעל ה'תוספות יום טוב'). **אימו:** מרת זלדא. **אשתו:** מרת מינדל (בת ר' ישעיה דוד שטראסר). **מרבתי:** ר' אברהם יצחק וויינברגר (בעל ה'פני יצחק' - רבה של קליינווארדיין), ר' דוד שיק (בעל ה'אמרי דוד' אב"ד טאקיי ותלמיד החת"ם סופר), ר' אברהם שאג (בעל ה'ברכת אברהם' אב"ד קובסדארף), ר' מאיר אייזנשטאט (המהר"ם א"ש, רבה של אונגוואר), ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנא (בעל ה'יכל הברכה'), ר' דוד שפירא מדינוב, ר' צבי הירש פרידמן מליסקא (בעל 'אך פרי תבואה'), ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב, ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' שמואל פריינד (ראב"ד פראג). **מתלמידיו:** ר' נפתלי הירצקא מראצפרט, ר' שמואל מדאראג, ר' יהושע השיל הכהן פריד (אב"ד קאפיש). **בניו:** ר' אלימלך מטהאש (מילא לאחר מכן את מקום אביו. היה כבן שמונה בשעת פטירת רבינו), ר' מרדכי.

חתיני: ר' יהוסף הלוי רוטנברג מקאסני (ה'בני שלשים'), ר' מנחם ברודי (אב"ד קאליב בעל ה'באר מנחם'), ר' שלום כהנא ור' דוד מנשה מסאטמר.

היה זה פעם בליל שבת קודש פרשת משפטים - שקלים, בעיצומו של הריקוד הנעלה והנשגב, הפסיק רבינו ופנה אל החסיד הנודע רבי שמואל רוזנפלד מטגלאש, שהיה בין הבאים לחסות בצל הקודש בשבת זו, ושאל אותו: "רבי שמואל, האם כבר העברת את הסדרה- שניים מקרא ואחד תרגום, מהו המשך הפסוק 'סקול יסקל השור'. ענה ר' שמואל: "וגם בעליו יומת". היכה עליו רבינו עם מטפחתו ואמר: "לא! לא! לא זה" והמשיך לרקוד, ושוב הפסיק ושאל אותו: "ר' שמואל, כתוב 'סקול יסקל השור' מהו המשך הפסוק?"

שוב ענה ר' שמואל כבראשונה, ושוב צעק עליו רבינו "לא!" וחזר לרקוד, וכן חזר הדבר ונשנה כמה פעמים, עד שנעשה רעש גדול, וכמה מהנוכחים רמזו לר' שמואל שרבינו מתכוון לפסוק הקודם (פסוק כח) שם כתוב "סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי" (שמות כא, כח), וכן היה, שרבינו שאל אותו שוב, ואז ענה **"ובעל השור נקי"**, מיד אורו פני רבינו ואמר "נכון! אתה צודק בהחלט! כך כתוב".

רבי שמואל, שהיה סוחר שוורים, חשש מיד לאחר אותו מעשה, שמא קרה דבר מה לשווריו, ותיכף ממחרת השבת, בחזרתו הביתה, פנה אל הרפת לראות את שלום השוורים, וראה שהם בכי טוב. **אך יצא רבי שמואל מהרפת, באותו רגע ממש קרס גג הרפת, ונהרגו כל הפרות והשוורים, והוא ניצל ממוות לחיים.** או אז הבין ר' שמואל, את כל מה שהיה בליל שבת שעבר, ואת חזון רבינו, שחזה את העתיד להיות, שהשוורים סקול יסקלו, והוא עצמו - בעל השור - יהיה נקי מן הדין וינצל. מיד חזר לטאהש לספר על הנס, והביא בידו סכום כסף בעבור נרות בית המדרש כנהוג.

דרכו של רבה"ק הייתה ליטול את בנו אלימלך זי"ע שהיה עוד ילד קטן לישון עימו בחדרו, כדי שיראה בעיניו עבודתו הקדושה, פעם אחת בימות החורף כשרבה"ק קם בחצות הלילה כדרכו, עמד בנו מהר"א גם כן ממשכבו, כדי לראות מעשי אביו הק', וראה, כי קודם שיושב לומר תיקון חצות, יוצא מביתו, רבינו מהר"א הלך אחריו לחצר בחשאי, וראה, כי אביו הק' מתגלגל בשלג ביסורים רבים במסירות נפש, בראותו מעשה אביו הק' בהתגלגלו בשלג בחורף ובקור גדול כזה, השתומם מאוד, ושאל לאביו הק' שיאמר לו פירוש להנהגה הזאת, השיב לו רבה"ק: "דע בני היקר, שהיום יבא אצלינו איש אחד לבקש ישועה, והאיש ההוא היה צריך לעשות סיגופים האלו, שיוכל להוושע, על כן אני עושה זאת תחתיו, כדי שהוא לא יצטרך לזה עוד", וכן היה שאחר כך בבוקר בא לפני רבה"ק איש אחד מהסביבה בבקשה, שיפעל בעבורו ישועה רבה, **והאיש נושע תיכף בכל משאלות לבו לטובה, ורבינו ר' אלימלך לא שכח מעמד זה כל ימי חייו.**

בתחילת ישיבת רבינו על כסא הרבנות בטהאש, לא הוטבו דרכיו הקדושים בעיני כמה בעלי בתים, ובעיקר על שלושה דברים. העניין הראשון הייתה העובדה שרבינו היה לבוש בגדים לבנים בשב"ק. על כך אמר להם רבינו: "דעו כי זכות הצדיק היא מגינה על העיר ואתם עוד תודו לי, כי במשך כל אלו השנים, אשר אני משמש פה ברבנות, ואני לובש בגדים לבנים לשבת, לא הוצרך שום אדם בכל גלילותינו להלביש תכריכים ר"ל לאחד מבניו". ומצאו שאכן כך היה.

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל

הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל – נולד בליטא בשנת ה'תר"ע (1910). כבר בצעירותו נודע כעילוי מופלג. הגאון ר' חיים עוזר גרודז'נסקי מוילנא הגיע יום אחד לישיבה. הרב התרשם מאוד מרבינו ומחידושו (אחד מחידושי שימש כבסיס לפתרון סוגיה סבוכה בבית הדין הגדול- ואיפשר להתיר עגונה). כשהיה בן 21 שנים בלבד מונה לדיין בבית הדין הגדול בוילנא (במקום חמיו שנפטר בין אירוסיו לנישואיו). בנוסף שימש כר"מ בישיבת רמ"לס. בשנת ה'תרצ"ט (1939) פרצה מלחמת העולם השנייה.

הנאצים כבשו את וילנא ורדפו את היהודים ובמיוחד התעללו ברבנים ובדיינים והם עונו עד מוות. גם רבינו הוכה קשות עד שאיבד את הכרתו והתעלף. הרשעים הארורים חשבו, שהוא נפטר, ולכן עזבו אותו. רבינו היה הרב האחרון שנותר בגטו והוא נדרש להכריע בשאלות קשות ביותר. עסק בקבורה של למעלה מחמשת אלפים יהודים! בדרך נס רבינו הצליח להימלט עם אשתו ובתו ליערות. הם הסתתרו במקומות שונים. במשך חצי שנה הם הסתתרו במערה שבה לא היה ניתן לעמוד זקוף.

לאחר תום המלחמה חזר לוילנא כדי לסייע בשיקום שארית הפליטה. טיפל בענייני הדת, נישואין והתרת עגונות, שבת וכשרות. כל זאת כמעט ללא ספרים ובהסתמך על זכרונו המופלא. כשנה לאחר המלחמה, ביום ראשון של פסח, קומיסר יהודי הגיע לביתו וסיפר שקיימת נגדו פקודת גירוש לסיביר והם מתכוננים לעצור אותו מחר. עוד באותו הלילה ברח עם משפחתו. רבינו הגיע לצרפת דרך צ'כיה לאחר תלאות רבות.

מאחר ולא ניתן לו אישור עליה לארץ ישראל (סרטיפיקט), עבר עם אשתו ובתו לארה"ב. שם התמנה לראש ישיבת 'תומכי תמימים' בניו-יורק. בשנת ה'תשל"א (1971) עלה לארץ ישראל. בעצת הגאון ר' דב בעריש וינדנפלד מטשעבין הקים את ישיבת 'נצח ישראל- וילנא רמ"לס' (לזכר הישיבה בוילנא) בשכונת רחביה בירושלים. שיעוריו נודעו כעמוקים במיוחד. שיעורו ביום שני נמשך כארבע שעות! תלמידי חכמים רבים התקבצו סביב הישיבה, והיו משומעי לקחו. נפטר ב-כ"ח סיוון ה'תשנ"א (1991). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-הזיתים. חתנו, ר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'.

אביו: ר' אברהם צבי הי"ד. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' מאיר באסו - ראש ישיבת רמ"לס בוילנא, וחבר בית-הדין של ר' חיים עוזר גרודז'נסקי ורבה של שניפשוף. נישא בהיותו בגיל 21). **מרבתי:** ר' שמעון שקופ (ראש ישיבת גרונדה). **חברותא:** ר' חיים שמואלביץ. **ילדי:** מאיר הי"ד (הנאצים ימ"ש לקחו אותו מתוך ידיו ורצחו אותו בשואה), בתו (נישאה לר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'). **מתלמידי:** ר' דוד ביגמן (ראש ישיבת 'מעלה גלבע'), ר' מנחם ולדמן (ראש מכון שבות עם), ר' שמואל טל (ראש ישיבת תורת החיים), ר' צבי קושלבסקי (ראש ישיבת 'היכל התורה – פרשבורג'). **מספריו:** **יקונטרסי שיעורים** – סדרת ספרים על מסכתות התלמוד: גיטין, קידושין, בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים וכתובות.

פעם בעת ישיבה חשובה במועצת הרבנות הראשית, רבינו התקשר למשרדי הרבנות שבהיכל שלמה וביקש לדבר עם הרב הראשי הגאון רבי אברהם שפירא זצ"ל. המזכירה התנצלה ואמרה כי יש עתה ישיבה של מועצת הרבנות הראשית, ואי אפשר לדבר כרגע עם הרב הראשי. רבינו אמר למזכירה: **"תגידי בבקשה לרב שפירא, שהרב גוסטמן צריך אותו דחוף!"**. המזכירה נבהלה והעבירה את תוכן ההודעה לחדר הישיבות. כהגאון הרב שפירא קיבל את ההודעה, הוא יצא במהירות לשוחח עם הרב גוסטמן, לדעת מה קרה. הרב שפירא שמע בטלפון שהרב גוסטמן אומר לו: "רבי אברום, בשיחה שהיתה לנו הסתפקנו בדברי רש"י איך להבינם. עתה, לעניות דעתי, עלה בדעתי ביאור נכון בדבריו".

אז החל הרב גוסטמן להרצות את הדברים. הרב שפירא הקשיב עד לסוף דבריו והקשה וניסה להפריך. הרב גוסטמן הסביר לשיטתו והוא הסביר אחרת וכן הלאה. כך נשאבו שני הגדולים לעולם של לימוד תורה, שהוא עולמם באמת, ושכחו מכל הסובב אותם. לאחר שהסתיימה השיחה, הרב שפירא חזר לחדר הישיבות והתנצל על השתהותו. הוא סיפר ליושבים מה שקרה: "הרב גוסטמן קרא לי בדחיפות. כך הוא הודיע למזכירה, שזה דחוף ביותר. מה היה דחוף? הוא התקשה בדברי רש"י מסוימים ולא יכול להמשיך ללמוד. בשביל זה הדבר הכי דחוף בעולם והכי חשוב. לכן אמר למזכירה, שזה דחוף. מה דעתכם? תדעו לכם שהוא צודק! באמת זה הדבר הכי דחוף בעולם, לתרץ את דברי רש"י ולהמשיך ללמוד".

אחת החברות המופלאות בישיבת גרונדה היתה בין הגאונים רבי חיים שמואלביץ ורבי ישראל זאב גוסטמן. הם הניחו מראש אוכל בסטנדר, כך שיוכלו ללמוד רצוף בלי שיצטרכו ללכת לאכול. **פעם אחת למדו ברציפות מיום חמישי בבוקר עד כניסת השבת את כל מסכת סוטה בעיון.** התמדתו של החברותא, ר' חיים, היתה בישיבה לשם דבר, כהתמדה שלא תיאמן. היה סיכוי שבבוקר היה סועד את ליבו בפת לחם ומלוח, וצולל בים התלמוד במשך שלושים שעות רצופות בלהט וביגיעה מפרכת. ("תורה יבקשו מפיהו")

ודר יומו היה מסודר ומתוכנן בדיוקנות. כל דקה נוצלה כראוי. משום כך הרב התקשה למצוא פנאי לדברים נוספים. פעם אחת ניגשו אליו בחורים, וביקשו ממנו שיכתוב חידושי תורה לקובץ תורני. הם היו בטוחים שבקשתם תענה בחיוב, אולם להפתעתם הרב ענה להם: **"לו היה לי זמן, הייתי מכין לעצמי כוס תה!"**. פעם כשנכנס למטבח, הרב אמר לנוכחים: **"לא התבטלתי מלימוד תורה. בדרכי לכאן, יושבתי מהרש"א פלוני..."**

כשרבינו היה מספר לתלמידיו על אותו יום גורלי שבו חתם על החוזה לקניית בניין הישיבה בירושלים, **טרח להדגיש באוזניהם, שבאותו יום למד שעה נוספת מהרגיל אצלו, כדי להשלים את השעה שהפסיד בלימוד תורה עקב חתימת החוזה!**

הרב מכלוף אלעסרי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ה (1914) בעיירה קסר א-סוק למש אלעסרי שהייתה משפחת רבנים כעשרים ושש דורות שעסקו בקבלה מעשית, כתיבת קמיעות וסגולות. למשפחה הייתה קיימת תעודה שיצאה בשנת ה'תקל"א (1771) מביה"ד הרבני במכנס, אשר בפסק הדין שבה מוענקת משרת הרבנות בקהילת קסר-א-סוק למשפחת אלעסרי שכללה את ענייני השחיטה בכל כפרי האיזור כמו 'גרמא', 'תל-שינט', 'קרנדו' ועוד. הבן השלישי להוריו. את צעדיו הראשונים עשה בעיירה בה נולד. כבן למשפחת רבנים ספג אל קרבן את אהבת התורה ומקצועות הרבנות: שחיטה, מילה, חזנות והוראה. מקטנותו נראה כי לגדולות נועד. התייתם בגיל 16 מאביו. נקשר לר' יצחק אביחצירא (ה'בבא חאקי'). לאחר מספר שנים ה'בבא סאלי' היה צריך לנסוע למקום מסוים ורבינו הלך עימו. היה בקשר הדוק עם בנו ה'בבא מאיר' זצ"ל אשר בחן אותו בכל ענייני השחיטה ואף כתב לו כתב הסמכה לשחיטת כל סוגי הבהמות והעופות.

לאחר שנבחן והוסמך לרבנות בישיבת 'אביר יעקב' בעיר בודניב (מרוקו), נשלח ע"י ה'בבא סאלי' להמשך לימודיו בקזבלנקה ובטאנג'ר (מרוקו). בזמן זה הורה לו ה'בבא סאלי' להתחתן ולעמוד בזכות עצמו. לאחר מכן נשלח לכהן כרבה של העיירה ריש (מרוקו) הנמצאת באיזור הולדתו. טיפל בכל תפקידי ההנהגה הרוחנית: חזן, דרשן, סופר סת"ם, מוהל, עורך חופות, כותב גיטין, מורה למקצועות הקודש, שוחט ובודק. לימד מלאכות שונות הקשורות למצוות: הכנת טליתות, קשרי קשרי תפילין, כריכת סידורים, הכנת שופרות והכנת העור לתפילין ולמזוזות. לימד תורה את כל ילדי המקום בהתאם לרמתם.

בערב חג השבועות ה'תשכ"ג עלה עם משפחתו לא", השתקע בבית שאן ובמשך שנים רבות עבד לפרנסת משפחתו כשוחט. בנוסף שימש בשירות הקהילה בית שאן בתפקידים רוחניים: ערך בריתות וחופות, דרש בהלוויות, ניחם אבלים, לימד והכשיר שוחטים, שימש כחזן וכדרשן בבית הכנסת, השכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו. נודע ככותב קמיעות וכמגלה נסתרות ורבים מהארץ ומחו"ל באו לבקש את ברכתו ועצתו. כאות הוקרה על תרומתו לחיים הציבוריים מועצת העיר בית שאן העניקה לו את התואר "יקיר העיר". **מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו.**

בשבת פרשת בהר-בחוקותי ה'תשס"א רבינו קרא לבנו ואמר: "יוסף בני, אני יודע את מקומי... אני יודע איפה אני אזכה לשבת", השיב את נשמתו ליוצרה ובחצות הלילה יצאה הלוויתו. התבקש לישיבה של מעלה ב-כ"ט סיון ה'תשס"א (2001). חי כ-87 שנים. ציונו בבית שאן. מקום קבורתו הפך למוקד עלייה לרגל ורבים רואים שם ניסים גדולים. השאיר אחריו דור ישרים מבורך של בנים וחתנים תלמידי חכמים. ממשיך דרכו בנו ר' יוסף יצחק אלעסרי שליט"א רבה של בית שאן.

סבא: ר' אברהם. **אביו:** ר' משה. **אמו:** מרת מסעודה. **אחיו:** ר' אברהם, ר' רחמים, מרת מרים. **אשתו:** מרת זוהרה. **מרביתו:** ר' יצחק אביחצירא (ה'בבא חאקי'), ר' ישראל אביחצירא (ה'בבא סאלי'). **בניו:** ר' אשר, ר' יהודה, ר' יוסף יצחק, ר' משה. **מספריו:** **יטעמי שחיטה יליקוטי תורה.**

בוקר אחד נכנס אל הרב בחור נכה כבן שלושים בלוויית אביו. הבחור היה מרותק לכיסא גלגלים עקב שיתוק בחצי גופו התחתון ולאחר בדיקות בבית-הרפואה הדסה, שגם שם לא נמצא פתרון. הרב כתב לו קמע ואמר לו: "קום מהכסא", האיש אמר: "אני לא יכול". הרב חזר שנית: "אמרתי לך לקום אז קום". **לתדהמתו של האיש והאנשים הסובבים, שצפו במראה הזה, הבחור קם על רגליו.** הרב אמר לו: "עכשיו תעלה במדרגות האלה", והוא עולה. "תרד", ירד. כך מספר פעמים. האיש חזר למכונית ללא כיסא גלגלים. מי ששהה במחיצת הרב בעת הזו לא האמין שזכה להיות עד להתרחשות ואינו דומה מראה עיניים למשמע אוזניים.

פעם בנו של אחד מידידי המשפחה נפצע והוצרך לעשות ניתוח ברגלו. הניתוח לא הצליח ורגלו הייתה משותקת. הרופאים אמרו **שכנראה יצטרכו לזכות לו את רגל ימין ל"ע**. המשפחה הייתה בצער רב ולכן ניגשו לרבינו לקבל את ברכתו. הרב כתב קמיע על צלחת, והכין לו משהו למרוח על הרגל וברך אותו. לאחר שבועיים המשפחה נסעו לביקורת בבית-הרפואה. לאחר סידרת בדיקות הרופא ניגש לבני המשפחה ושאל: "תגידו לי, מה קורה פה? לפני שבועיים צילמנו את הרגל והיא הייתה משותקת. עכשיו הכל הסתדר. איפה הייתם?". הבן השיב: "ד"ר **אני אספר לך! היינו אצל הצדיק ר' מכלוף אלעסרי בבית-שאן והוא בירך אותי. מאז ב"ה אני מרגיש טוב והולך על הרגליים!"**

לפני מספר שנים, ילד קטן נתקף בגרדת חריפה בעור. נבדק בבתי הרפואה, נתנו לו כמה סוגי משחות ותרופות ודבר לא הועיל. הוריו ניסו לדרוש ברופאים- אולם ללא הועיל. אחד ממכריו שמע על המקרה ואמר לו: "הרב אלעסרי נמצא בבית-שאן, לך אליו, אולי ימצא מזור לבנך". שמע הלה ובא אל הרב, הצדיק נתן לו בקבוק, ואמר לו, **שיקח נמלים ויערבב עם מספר תבלינים כמו שום ועוד, מהתערובת הזו ימרח לבנו במשך שבוע**. האיש עשה ככל אשר הורה הרב, לאחר זמן קצר הבריא בנו כאילו מעולם לא חלה בדבר.

הגאון הרב יוסף יצחק שלוש זצ"ל- נולד ב-ח' בשבט ה'תרנ"א (1891) במרקש שבמרוקו. הילדים שנולדו לאביו נפטרו בחייו ורבינו בהיותו כבן שנתיים חלה ונשקפה סכנה לחייו. אביו התפלל בבית-הכנסת מול ספרי התורה בהיכל הקודש וביקש למסור את נפשו תחתיו. הבן הבריא והאב נפטר בתוך שבועיים לאחר מכן. לאחר שהתייתם דאגו לו אנשי הקהילה במרקש. בשנת ה'תרס"ג (1903), עלה יחד עם אימו ואחותו הקטנה לירושלים והצטרף לשיבת 'טובי ישבעו'. עוד בהיותו צעיר נודע בשקידתו העצומה והוסמך לרבנות ע"י הרה"ג אליהו חזן זצ"ל.

בשנת ה'תרע"ב (1912) בהיותו כבן 22 יסד תלמוד תורה עם ר' חכם בכור יוסף בן מלכא. בתקופת מלחמת העולם הראשונה נאלץ לעזוב את ארץ ישראל לקזבלנקה בשל היותו נתין צרפתי, שם העביר שיעורי תורה ויסד כיתות לנוער ובחורים ללמוד ש"ס ופוסקים. קיבל הצעות למשרות רבנות ודיינות, אולם הוא סירב ולאחר המלחמה, בשנת ה'תר"פ (1920) חזר לירושלים, ובשנת ה'תרפ"ב (1922) נשלח כשד"ר מטעם קהילת המערבים לארצות צפון אפריקה. לאחר חזרתו לירושלים החל לעסוק במסחר בספרי קודש יחד עם חברו מהישיבה, הרב עמרם אבורביע, עבודה בה עסק עד לפטירתו לצד תפקידיו הציבוריים, כיוון שסירב ליהנות מכספי הציבור.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) התמנה לחבר ועד עדת המערבים בירושלים ובשנת ה'תר"ץ (1930) התמנה לדיין בבית הדין של עדת המערבים. הרב היה מעורב מאוד בחיי קהילתו עזר לזולת במעשה חסד רבים, ובמיוחד התמסר לכל ענייני החברה קדישא. במשך שנים רבות לימד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה וכן הצליח להשכין שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. עמותתו. נפטר בליל שבת קודש, ל' סיוון ה'תש"ך (1960). חי כ-68 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. על שמו נקרא רחוב בשכונת נחלאות בירושלים.

אביו: ר' דוד (שימש כראש ישיבה במרקש אשר קלטה תלמידים רבים שלא התגוררו באיזור ודאג למזונם ולמגוריהם). **אימו:** מרת סולטנה. **אשתו:** מרת סעדה. ילדיו: ר' דוד (רבה של נתניה), ר' אברהם (רבה של כפר סבא), ומרת אביגיל (נישאה לר' נסים דוד עזראן). **מרביתיו:** ר' יוסף חיים הכהן (רב עדת המערבים בירושלים וראש ישיבת 'טובי ישבעו'). **מתלמידיו:** מרן הרשל"צ הרה"ג עובדיה יוסף, ר' ציון לוי ובנו, ר' דוד. **מספריו:** **ידברי יוסף**- דרושים על התורה ומועדים ודרושים להספדים.

להלן סיפורים על רבינו המעובדים מתוך ספרו **'דברי יוסף'** ויש בהם כדי להעיד על הנהגות הצדיק: סיפרה הרבנית עזרן, בתו של רבינו זצ"ל: "כנסתי לחנות תיקים ומזוודות של מר שוקרון בשוק מחנה יהודה בירושלים, וביקשתי לקנות תיק. אמר לי בעל החנות: "הרבנית, כל התיקים בחנות שלך, הכל של אבא שלך זכר צדיק לברכה". לשאלתי, מה ענין אבי לחנות סיפר: "הייתה תקופה בה הייתי במצב כספי קשה מאוד. הפסדתי את כל כספי ואת הסחורה שבחנותי. הלכתי לאביר, וביקשתי שיסדר לי גט לאשתי. הוא שאל מה קרה, וסיפרתי לו על מצבי, ועל העובדה שאיני יכול לקיים את החובות שלי לפרנס ולזון את משפחתי. אמר לי ר' יוסף: "אלווה לך סכום כסף, בו תקנה סחורה ותפתח מחדש את החנות, ובורא עולם יהיה בעזרך!". הוא המשיך ושאל: "האם סכום חמש מאות לירות יסייע לך?". מדובר בסכום עצום באותם הימים. אמרתי לו: "סכום זה מצוין!".

הצדיק נתן לי את הכסף ואכן רכשתי סחורה ופתחתי מחדש את החנות. מאז ברוך ה', ראיתי הצלחה בעסק. לאחר זמן מה כאשר באתי להחזיר חלק מהחוב, סירב ר' יוסף לקבל ממני כשהוא מורה לי: "בכסף זה תקנה סחורה חדשה ותרחיב את החנות, לי תוכל להשיב את ההלוואה בזמן מאוחר יותר". וכך דחה אותי מספר פעמים. רק לאחר פטירתו, פרעתי ליורשים את ההלוואה הגדולה.

מעולם לא ניתן היה לתפוס את רבינו בטל. תמיד היה עוסק בתורה, בחד או במצוות. זריזותו המופלאה - תמיד ראו אותו רץ בזריזות ובשמחה לקיים מצוות. לא נח לרגע. פעם הלך רבי יוסף לברית בקטמונים והיתה השעה מאוחרת. עצר רבי יוסף בעל אופניים שנסע לאותו כיוון. אמר לו: "תסיע אותי, אליה הנביא מחכה". האיש אמר שאי אפשר, זה לא חוקי להסיע על אופניים... אך רבי יוסף בשלו: "אליה הנביא ממתיין". קיפל מצנפתו וגלימתו, עלה על האופניים מאחור והחלו לנסוע.

בהמשך הדרך צפר להם ג'יפ של משטרה צבאית, סימן להם לעצור. רבינו אמר לבעל האופניים: "אליה הנביא מחכה, סע, אל תשים לב". המשיכו לנסוע והג'יפ אחריהם, עד שעצר אותם ממש. רבי יוסף ירד, לבש את גלימתו ואת המצנפת, נעמד בפני השוטרים ואמר: "מה רציתם?" הללו נדהמו לראותו, הם הכירו אותו. זה אמר: "הרב חיתן אותי". השני אמר: "כבודו מל אותי". והשלישי אמר: "הרב קבר את קרובי... מיד שאלו אותו: "לאיפה כבוד הרב רוצה להגיע?". אמר להם: "צריכים להזדרז, אליה הנביא ממתיין לנו". מיד ביקשו ממנו שיעלה לג'יפ והסיעו אותו לברית.

מסירות נפשו של רבינו שלא להלין את המת הייתה טבועה בדמו. פעם בערב יום הכיפורים קבר נפטר סמוך ממש להדלקת נרות. משם הלך ישר לבית הכנסת ל'כל נדרי' ולא אכל סעודה מפסקת. ואמר שזה היה לו יום הכיפורים הכי קל מבחינת הצום!

את דמותו המיוחדת תיאר הסופר עוזיאל חזן: "את טקס החופה עורך הרב יוסף שלוש... איש נערץ הנושא את דגל הסובלנות בכל מקום בו מאכלת הקנאות. מתעטף בצניעות במקום בו הגאווה נושאת ראש. עוזר לזולת ואוהב אדם. לבוש בפשטות בקפתאן לבן מפוספס ובגלימה שחורה, רפוטה, ולראשו תרבוש לבד שחור. זקנו הלבן מתפצל בתוך חיקו וחיוך לבבי טבוע בפיו... כאשר מסיים הרב את הטקס הוא חולף בפשטות בין המוזמנים וזוכה ללחיצות יד ולהוקרה. הוא משפיל מבט נבון... מתחמק מההזמנה לשבת בשולחן הכבוד, הולך ומצטופף בשולחן צדדי עם פשוטי העם".

קרדיט תמונה: דוד בלחון, רישיון CC0. Wikimedia Commons

הרב הגאון שלמה קלוגר זצ"ל המכונה מהרש"ק והמגיד מברודי: נולד בשנת ה'תקמ"ו (1786) בקומרוב שבפולין. גאון אדיר. חריף. (קלוגר באידיש- חכם, נבון). מגדולי הפוסקים בפולין. האמת הייתה נר לרגליו. כתב למעלה מ-150 ספרים! מסופר שבגיל שש כבר כתב חידושי תורה. התייתם מאביו בגיל 13 ומאמו בגיל 15. בגיל 17 התחתן ועבר לגור אצל חותנו בעיינה ראוזה. בשנת ה'תקס"ט (1809) התקבל כרב בעיר קולקוב. בשנת ה'תקע"ז (1817) התחיל לכהן בעיר יוזפוף. בשנת ה'תק"פ (1820) שימש כמגיד משרים בברודי. בשנת ה'תר"ה (1845) נקרא לכהן ברבנות בעיר ברעזאן וחלה בטיפוס. בדרך נס התאושש וחזר לברודי, שם שימש כדרשן ודיין כ-49 שנים. בעל חסד מופלא. לצד למדנותו ועמקותו היה עובד ה' עצום. בכל חצות לילה קם ממיטתו ואמר תיקון חצות. לאחר מכן אמר בעל פה את כל חמשת ספרי תהילים. אחר כך ישב ללמוד עד אור הבוקר והלך להתפלל בזריזות. לאחר התפילה שב לביתו ואכל פת שחרית לא יותר מרבע שעה, ומיד ישב ללמוד עם תלמידיו. לאחר הלימוד השיב על מכתבי שאלות שהגיעו אליו מכל קצוי הארץ ואחר כך כתב את ספרי חידושיו ועסק בהנהגת צאן מרעיתו. נפטר ב-ל' סיוון ה'תרכ"ט (1869). חי כ-84 שנים. ציונו בברודי.

אביו: ר' יהודה אהרן (רב העיר קומרוב). **מרבותיו:** ר' מרדכי ראבין (ראב"ד זמושץ), ר' יוסף הוכגלרנטר (מחבר הספר 'משנת חכמים' על הרמב"ם), ר' יעקב קרנץ (המגיד מדובנא).

נשותיו: מרת ליבא מאליא (זווג ראשון), מרת פריידא (זווג שני- בת הרב אריה מרגליות מהעיר דובנא). **מילדיו:** חיים יהודה (נפטר בחי' אביו). ר' שמואל בנימין. **מספריו:** הרב כתב מעל 150 ספרים. ביניהם ספר החיים • מי נידה • עין דמעה • אבל יחיד • נדרי זריזין • שנות חיים • ספר סת"ם • טוב טעם ודעת • חידושי אנשי שם • מעשה ידי יוצר • האלף לך שלמה • חכמת שלמה • ספר עבודת עבודה ועוד רבים.

הרב לא פחד מאף אדם ורדף אחרי מידת החדש. בספרו **'טוב טעם ודעת'** מובא, שבשנת ה'תקצ"א פשטה בבראד מגיפת החולירע רח"ל והפילה חללים רבים. בעקבות זאת **מחירי התכריכים התייקרו מאוד!** ראשי הקהל התכנסו לאסיפת חירום כדי להחליט מה לעשות בנידון כיוון שעליהם להפריש סכום כסף גדול עבור התכריכים. **לבסוף הם החליטו ביניהם, שמתי העניים יקברו במלבושים שלהם ולא ילבישו אותם תכריכים.**

כאשר רבינו שמע זאת, הוא הלך מיד לאחד מראשי הגבירים אשר היה לו כסף רב יותר מכל הגבירים. אותו גביר כל כך חשש שלא יחלה חלילה גם כן לכן הוא לא יצא מביתו. רבינו נכנס אליו והתרה בו **שאם יעשו ביזיון לעניים אחרי מותם, גם הגבירים ישתו את כוס התרעלה ולא יועיל הון ביום עברה.** הגביר התרגז מאוד על רבינו על אשר נכנס אליו ללא רשות ועוד דיבר אליו דברים קשים כדורבנות. באותו מעמד היה משרתו של הגביר שהיה למדן ותלמיד חכם. הוא פנה לרבינו ושאל: "הרי הגביר הזה הוא איש חסדו ומיטיבו של רבינו, הוא דואג למשכורתו של הרב. אם הגביר יכעס על רבינו הוא יפסיק להחזיקו". רבינו השיב לו: **"ה' לי לא אירא, מה יעשה לי אדם".** אני מתפלל לבורא עולם, בכל יום שלא יסיר את השגחתו מעלי. אני לא סומך על בשר ודם".

עוד באותו הלילה הגביר חלה בעצמו במחלת החולירע. הוא הבין למה זה קרה לו. הוא קרא למשרתו וביקש ממנו שילך לפייס את הצדיק כי הוא פחד מתרעומתו. העשיר ביקש ממנו שיאמר לרב, שהוא ישתדל בכל כוחו שיהיה בגדי תכריכים גם עבור העניים כפי שהיה מאז ומעולם. בנוסף נתן בידו סך ח"י ר"כ לפדיון נפשו. המשרת הלך מיד לרבינו וראה איך שבורא עולם לא עזב את הרב וגודל ביטחונו של הצדיק בה'. למחרת הגביר נתן לרבינו אלפיים ר"כ לבגדי תכריכין לעניים.

בספר 'שאל אביך ויגדך' מובא סיפור מופלא מפי הגאון רבי שלום הכהן שבדרון זצ"ל המראה לנו ללא צל צילו של ספק, כי כאשר צדיק גוזר- הקב"ה מקיים. מעשה שהיה כך היה: כאשר הנהיגו המשכילים בבראד מנהג חדש להוביל את הנפטר בעגלה. הרב ניהל נגדם מלחמה עיקשת והוציא פסק דין להמשיך במנהג הקדום: לשאת את הנפטר בידיים וללכת ברגל. לא זו בלבד, אלא שכל נפטר שיוכל בעגלה - יוטל איסור להביא אותו לקבר ישראל אלא יקברו אותו אצל הגוים!

המשכילים הלכו ותבעו את רבינו למשפט. בתגובה השופט קבע בצו ביניים כי יש להוביל את המתים בעגלה בניגוד להחלטת הרב. ראשי הקהל באו לרבם וזעקו על המצב הנורא: "מה יקרה אם ימות מת בעיר? כיצד ננהג?". הרב השיב להם: **"אני מתחייב ומבטיח לכם כי עד שהשופט יוציא היתר חוקי לזה, לא ימות אף אחד מהקהילה בברודי!". שלושה חודשים עברו עד שהשופט נתן היתר חוקי לדברי רבינו.** בכל אותה תקופה, הגאון רבי מאיר אריק העיד - **לא רק שלא מת אדם מבוגר, אלא אף נפל לא היה בברודי!**

ד"ר מאמר רבותנו **"כל המגדל יתום בתוך ביתו- מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו".** המגיד מדובנא, הצדיק רבי יעקב קראנץ זצ"ל גידל בביתו ילד יתום. אותו הילד אביו היה מחזר איתו על הפתחים. הם התגוררו בבית הכנסת ולנו בבית 'הכנסת אורחים'. לפתע האב נפטר והילד האומלל נותר בודד וגלמוד בעולם.

המגיד מדובנא ריחם על אותו ילד אומלל ואסף אותו לביתו. הוא גידל וחינך אותו עד שגדל ונעשה לגאון הדור. ילד זה הוא רבינו - **הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל.** כאשר המגיד מדובנא נפטר לעולם שכולו טוב, הראו לו ספרים רבים שחיבר. המגיד תמה ושאל: **"ספרים אלו, אינם שלי. לא אני חיברתי אותם ואני לא יודע עליהם".**

השיבו לו: **"נכון, ספרים אלו הגאון רבי שלמה קלוגר חיבר אותם. אך מכיוון שאתה גידלת אותו - הצלת את גופו ונפשו והיית הגורם לכל הצלחותיו, לכן מייחסים ומשייכים אליך גם כן את כל הספרים האלו שחיבר".**

האדמו"ר הרב מאיר (לייפר) רוזנבאום מקרטשניף זצ"ל- נולד ב-י"ח טבת ה'תרי"ב (1851) בנדבורנה כבנו השלישי של אביו. נקרא ע"ש דו"ז מרן הרה"ק הרב ר' מאיר מפרמישלאן. כבר מילדותו עבד את בוראו במדרגות גדולות. שם המשפחה הוחלף מ'לייפר' ל'רוזנבאום' כדי להיפטר מהצבא במלחמת אוסטריה-פרוסיה. רבינו היה מפורסם לצדיק, קדוש ובעל מופת גדול.

דבוק היה בה' יתברך ובתורתו. עבודת תפילתו היתה בהתלהבות נורא. בשמחת נישואיו בעת הריקוד של מצווה, אביו הק' ר' מרדכי אמר לכלה: "אני מבטיח שיהיו לך שישה בנים - חלק מהם יהיו גדולים במדרגתי וחלק מהם למעלה ממדרגתי". כמו כן שיגר לה שרשרת זהב ואמר: "שלשלת היוחסין תימשך ממנה".

רבינו קבע את מקום מושבו בעיר יאס שברומניה, שם התחיל לנהוג באדמו"רות. לאחר מכן עבר למיאלן ולטרבישן. בשנת ה'תרנ"ו (1895) עבר לקרטשניף שבמחוז מרמורש, שם התגורר עד סוף ימיו. **אביו רבי מרדכי אמר עליו, שבשמיים מכנים אותו בשם 'איש אלוקים'**. כל פעם שנצרך לכתוב קמיע, היה קורא לבנו רבי מאיר. בעל רוח-הקודש. בנו, רבי אליעזר זאב (בגרסה אחרת בנו, ר' מאיר וואלף הי"ד) אמר שראה את אביו מחייך רק שלוש פעמים בכל ימי חייו. היה זה בפורים ובשמחת תורה. נפטר ב-ל' סיון ה'תרס"ח (1908). חי כ-57 שנים. ציונו בקרטשניף שברומניה.

אביו: האדמו"ר רבי מרדכי לייפר. **אימו:** מרת חיה. **אשתו:** מרת שיפרה (בת ר' יחיאל מיכל טירר מדורוהי). **בניו:** חמשת בניו ושני חתניו שימשו כאדמו"רים. ר' איתמר מנדבורנה (אבי שושלת נדבורנה המרכזית), רבי אליעזר זאב מקרטשניף (מח"ס רזא דעובדא), ר' יעקב יששכר בער הי"ד (כיהן כאדמו"ר בסלוטפינא שבמחוז מרמורש ולאחר מכן בסיגט. נרצח בשואה), ר' יצחק הי"ד (כיהן כאדמו"ר בראחוב, ובסוף ימיו בווישווא, נרצח באושוויץ), בנו רבי מאיר כיהן בדרוהוביטש, ר' מרדכי (כיהן כאדמו"ר בראחוב). **חתניו:** ר' פינחס שפירא מקעכניה, ר' שלמה אייזיקסון (כיהן כאדמו"ר ברומאן שברומניה). **מספריו:** **יאמרים נעימים**- מדברי תורתו.

רבינו נהג לאכול רק פעם אחת בשעות הלילה המאוחרות. אשתו הצדקת היתה יושבת ומחכה שתוכל להגיש לבעלה הק' את מאכלו הזעום כשיתפנה לאכול. פעם אחת היה כבר שעה שתיים אחר חצות הלילה ורבינו עדיין לא רצה לאכול. הרבנית נכנסה אליו וביקשה ממנו שכבר יסעד את ליבו בפעם הראשונה באותו היום. רבינו ישב בדביקות נפלא ומחשבותיו שוטטו בעליונים, פנה אליה ואמר לה שתלך בינתיים לנוח. כשירצה ללכת לאכול הוא כבר יקרא לה. הרבנית לקחה את הקדירה עם מאכלו ושמה את הקדירה על האש כדי שבעת שבעלה הק' יתפנה לאכול האוכל יהי חם ומוכן לסעודה. כשרבינו החליט לאכול, הוא יצא מחדרו כדי לקרוא לרבנית שתכין לו את סעודתו ועבר דרך המטבח שם שמע קול רישורש יוצא מהקדירה שעל האש. הוא שאל את הרבנית אם לא היתה שאלה על הבשר שהוא כעת על האש (רבינו לא אכל במה שהיתה בו שאלה ואפילו שהורה בו חכם להתירו). הרבנית ענתה ואמרה שלא היה שום שאלה בידיעתה. רבינו הרכין את אוזנו אל הקדרה, פנה אל הרבנית ואמר לה בזה הלשון: "אבל שומע אני קול מהקדירה שצועק טריפה".

הרבנית השתוממה ותיכף הלכה למשרתת ושאלה אותה אם לא היתה שאלה על הבשר, או אולי נפלה איזה טיפת חלב לתוך הבשר ח"ו, ושלא תפחד משום דבר ותספר לה את האמת, אבל המשרתת אמרה שהכל כשר וישר הוא, ואין שום שאלה. הרבנית חזרה ואמרה אל בעלה הק' שאין שום שאלה וביקשה ממנו שילך לאכול כי ידעה שאם לא יאכל עכשיו, הוא לא יאכל כבר עד למחר בשעה זו, אבל רבינו התעקש ששומע קול מהקדירה שצועק טריפה, לא נותרה ברירה לרבנית המודאגת והיא הלכה לנוח. השכם בבוקר השוחט נקש בדלת. כשפתחו לו, שאל בבהלה: האם הם קנו אתמול בשר אצל קצב פלוני ופלוני? כשקיבל מענה בחיוב אמר שהקצב טעה ומכר בהמה שנטרפה במקום בהמה כשרה וכל הכלים שהשתמשו בבשר זה צריך הגעלה. ראו כולם שרוח אלוקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

פעם אחת רבינו שמע את אחד מבעלי כלי זמרים שניגן בכינור. רבינו פנה אליו ואמר: "הכינור צועק שאתה לא נוטל את ידיך!" אולם הלה כיחש. רבינו ציווה עליו שינגן עוד הפעם, ואחרי זה רבינו אמר: "הכינור צועק מרה שאתה לא נוטל את ידיך!". הנגן הודה לו והבטיח שיתנהג מעתה כשורה. (שער האותיות)

רבינו לפני הסתלקותו אמר לבנו, כי יש שניים בדור אשר יודעים את סוד לחם הפנים, ואחד מהם זה הוא בעצמו. רבינו הורה לתלמידיו שיקברו את מקלו איתו. לשאלת חסידיו מדוע הוא ציווה כך, ענה ואמר שהוא כפר פעם חמישית בעולם הזה. פעם ראשונה, הוא היה התנא האלוף רבי מאיר בעל הנס זי"ע. פעם שניה, ר' מאיר ש"ץ 'בעל האקדמות', בפעם השלישית הוא היה ראש משפחתו, הצדיק הקדוש רבי מאיר 'הגדול' מפרמישלאן. בפעם הרביעית, הוא היה דודו זקינו הרב הצדיק רבי מאירל מפרמישלאן. עכשיו זו הפעם החמישית. רבינו הוסיף ואמר, שזו הפעם האחרונה בה ירד לעולם הזה עד לבוא המשיח ולכן ציווה שיקברו את מטהו איתו, כדי שמתי ישמע שמשיח מגיע יוכל לבוא מיד ביחד עם מטהו ולקבל את פניו (בסיפורי חסידים יש גרסה מעט שונה שארבע פעמים היה בעולם הזה ולא מופיע שרבינו ירד בגלגול בר' מאיר ש"ץ).

פעם רבינו ראה את בניו הק', הרבי ר' אליעזר זאב והרבי ר' איתמר משחקים בגיל שש. מיד הרב אמר: "כד הווינא טליא, אילו הסחתי דעתי חלילה ולו לרגע אחד-ממנו יתברך, מיד חרדו ורעדו כל עצמותי". רבינו הוסיף בענוות צדקו: "אין זה כי אם רגילות, כאשר האדם מרגיל עצמו לבלתי הסיח דעתו, שוב אין דבר זה סר ממחשבתו".

הגאון הרב אברהם שמעון הלוי אנג'ל הורביץ מזליכוב הי"ד - נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בזליכוב (עיירה הממוקמת בין וורשה לראדום). עוד בהיותו בגיל הרך התבלט בידיעותיו. כשהיה כבן שש נבחן אצל הגה"ק רבי יהושע'לי מקוטנא בכל שישה סדרי משנה כאשר בגיל זה היה כבר בקי בעשרים וארבעה ספרים: תורה, נביאים וכתובים, ורק לאחר שידע את כל המשניות על בורין, ניגש ללמוד גמרא. לאחר פטירת אימו אביו נישא שנית, והנער יצא ללמוד כעשר שנים רצופות בבית מדרשו של הרה"ק מקוזניץ רבי זליג אליעזר. בגיל י"ח שנה כבר היו שגורים על פיו כל מסכתות הש"ס מברכות ועד נידה, וכל הספרא והספרי, תוספתא ומכילתא.

לאחר שנישא ישב על שולחן חותנו. לאחר שנים, כשחמיו התרושש, חזר לזליכוב והתפרנס מייצור חומץ (היות ולא רצה להתפרנס מעסק התורה). בהמשך סחר בכלי חרסיה ולאחר זמן מה פשט את הרגל ובני משפחתו רעבו ללחם ולכן נאלץ לשמש כמגיד שיעור בישיבה לצעירים בצאנז (בעוד משפחתו נשארה בפולין). אחרי תקופה מסוימת עבר מצאנז להרביץ תורה בקשאנב, משם הלך ללמד בישיבת 'בית ישראל' בסטולין. לאחר מכן שימש כר"מ בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי

ליובאוויטש בוורשה. בהמשך שימש כמגיד שיעורים בישיבת 'חכמי לובלין' ובהמשך שימש כמשגיח. **גאון אדיר בתורת הנגלה וגאון הגאונים בתורת הנסתר. ענוותן מופלא. מרבית ימיו היה עסוק בתפילה, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין. בעל רוח-הקודש.** נרצח בקיץ ה'תש"ג (1943) על ידי הגרמנים ימ"ש. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' מאיר (בתחילה התפרנס מחומץ. לימים שימש כראש ישיבה בצאנז ובהמשך שימש ראש ישיבת ליובאוויטש. מיוחס בן אחר בן להשל"ה הקדוש ולרבינו זרחיה הלוי בעל ה'מאור'). **אשתו:** בת הגביר ר' משה פייגנבוים מגרוואלין. **מרבתי:** הרה"ג זליג דאליעזר מקוזניץ (בן הרה"ק ר' יעקב מבלנדוב), הרה"ג אלכסנדר ברבי נפתלי הירץ, הרה"ג משה פרלוב. **מתלמידיו:** הרה"ג שמואל הלוי וואזנר, הרה"ג ברוך שמעון שניאורסון (ראש ישיבת טשעבין), הרה"ג נתן לוברט, הרה"ג יצחק שטרנהלל.

מסופר שהגאון רבי יהודה מאיר שפירא (ראש ישיבת חכמי לובלין) הדפיס מודעה אודות משרת ראש הישיבה של ישיבת 'חכמי לובלין', וביקש מהמועמדים שיכתבו מה שלמדו ומדוע לדעתם הם מתאימים לשמש כראש ישיבה. רבינו בפשטותו שלח פתק שיועד ש"ס בבלי ירושלמי, מדרש, זוהר, ספרי מהר"ל, כתבי רבינו האריז"ל, ספרי חסידות וכו' הגר"מ חשב, שאיש זה מהתל בו. אבל כשראה את הגאון הרב דב בעריש ידנפלד (הרב מטשעבין) ושאל אודות רבינו, שמע שמדובר רק מקצת שבחו.

יפר תלמידו הגאון הגדול מרן רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל שפעם ישב עם הגאון רבי מאיר שפירא לפני רבינו ועל כל דבר הביא סמך מלשון הזהר, פסיקתא, פי' הר"ש בטהרות וכו' ואחר כך נאנח רבינו, כי גברה עליו השכחה. רבי מאיר שפירא התפלא, שכן אם כבוד תורתו זוכר הכל עכשיו, מה היה זוכר לפני השכחה? וענה שמלפנים היה יכול לסדר כל הש"ס במוחו עפ"י שיטת ר"ת, רבינו פרץ, מהר"י ברצלוני וכו' **ואם לדוגמא היה לומד בתוספות דברי ריב"א, היה עובר במוחו כל דברי ריב"א בש"ס אם מתאימים לסברא זו, וכיום אין ביכולתו לזכור זאת...** בשבתות של ארבע פרשיות היה מתפלל לפני העמוד, והיה אומר את הפיוטים ללא סידור.

יפר תלמידו הגה"ח ר' נתן לוברט זצ"ל: רבינו ידע את שישה סדרי משנה על פה עם כל הגירסאות. כידוע ישנן גירסאות רבות לנוסח המשנה. פעם אחת למד עם תלמידים שישים דפי גמרא במסכת זבחים בבת אחת. מאידך, לאחר פטירת הגר"מ שפירא, מסר רבינו שיעורים בישיבה. או אז למד בעיון רב כשבעה דפי גמרא במסכת חגיגה במשך כחורף שלם. בשיעורו התקשה פעם בהבנת דברי תוספות מסויים שרבים נילאו לפרשו, למחרת הגיע לשיעור, **וחיוה דעתו, שיש להגיה בתוספות תיבה אחת.** שאלוהו: מנין לו זאת. והשיב: **"כך גילו לי מן השמיים!"**

יפר יהודי זקן, שהיה מתלמידי רבינו: "רבינו חיבר ספר בקבלה ואמר לי לפני השואה, שעתידי לאבד מישראל שישה מיליון יהודים, וזאת לפי שבזמן שחטאו ישראל בעגל היו שישים ריבוא מבני ישראל, ואיתא שכל נשמה, שהייתה בדור ההוא, מתחלקת לעשר נשמות בדורות שאחריהם, ואכן הרגו שם שישה מיליון יהודים", הוא כתב כעין יומן בכל יום ויום, מה שאמר לו רבינו.

יפר תלמידו הג"ר יצחק שטרנהלל שלמד אצלו בצאנז (בספרו כוכבי יצחק) - בל"ג בעומר חזר רבינו בע"פ על כל המשניות, שבהן מוזכר רשב"י עם הרע"ב ותוס' יו"ט. ובלימוד החומש היה מציע שלושים-ארבעים קושיות ומתריך את כל הקושיות בתירוץ אחד.

יפר ר' שמחה זייאנץ מסאן-פאלו, שפעם אחת הלך עם רבינו ברחוב ועברו ליד חנות ספרים, שבעל החנות הניח ספרים מחוץ לחנותו, ואז יצא לאור הספר 'תוצאות חיים' על שבת מהגאון האדיר ר' מנחם זמבא. עזר רבינו ועבר על כל הספר ובאמצע אמר: "זה כתוב ברשב"א במס' פלוני וזה ברמב"ן במס' פלוני וזה בשו"ת רעק"א ועוד ועוד... וזה גם אני אמרתי" וכך אמר הרבה מאוד פעמים.

בחג הסוכות בבוקר, לפני שביקר על האתרוג, חזר בעל פה על מסכת סוכה, ולא החסיר אף דיבור אחד מפירוש רש"י.

כשלימד בישיבת חכמי לובלין נתקלו באיזה תולדות על חנוכה שבמבט ראשון נראה קשה להבנה, וניגש איזה בחור לרבינו לשאלו מה הפשט בתולדות מוקשה זו. החל רבינו לומר במשך כמה שעות הקדמות מקבלה ועניינים שונים, רק לאחר כל האמור הסביר לו, מה כוונתו בזה עפ"י ההקדמה שהשמיע קודם לכן, וכל דברי התולדות נתחווירו ונתבררו.

בקיץ ה'תש"ג, בעת חיסול גטו קרקא, הוצא רבינו לדרכו האחרונה מעוטף בטליתו. הבחין בו איש משטרה יהודית ורצה להצילו. רבינו סירב ואמר: **"כלך לך מזה! אינני רוצה שתצילני! ברצוני לצאת יחד עם כל היהודים- על קידוש ה'!"**

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין זצ"ל

הגאון הרב קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין ה'מאור ושמש' זצ"ל: נולד בשנת ה'תק"א (1751) בנייטאדט שבפולין למשפחה בת עשר נפשות. בגיל חמש עברה משפחתו לקראקא עקב בעיות פרנסה. נודע כעילוי מגיל צעיר. בהיותו כבן 13 עבר לליז'נסק והפך להיות תלמיד מובהק של ה'נעם אלימלך'. בשנת ה'תקמ"ה (1785) חזר לקראקא והחל להפיץ את תורת החסידות. הוא נתקל בהתנגדות עזה. אב"ד קראקא (ר' יצחק הלוי לנדא) נידו בחרם את תורתו. לאחר שנים מועטות התפשטה תורת החסידות בגליציה ושמו של הצדיק יצא כמקובל. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר ב-א' תמוז ה'תקפ"ג (1823). חי כ-72 שנים. ציונו בקראקא. בשל התנגדותו לא הוקם אוהל על ציונו.

אביו: ר' אהרן (בעל שושלת יוחסין עד דוד המלך ע"ה). **אמו:** מרת צילקא. **אשתו:** מרת מילכה ראדל (לבית גוטגולד). **רבותיו:** ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'), ר' יעקב יצחק (ה'חזקה מלובלין') ור' מנחם מנדל (מרימנוב). **ילדיו:** ר' אהרן, ר' יוסף ברוך (מנייטאט - 'היהודי הטוב'). **חתניו:** ר' דוד יצחק בלומברג (מפיטריקוב) ור' משה (מאפטא). **מספריו:** **ימאור ושמש** - ליקוטי תורותיו ותורות רבותיו על התורה והמועדים.

אביו, רבי אהרן, התקשה לפרנס את משפחתו ולכן עבר להתגורר בעיר קראקא. שם מצא את פרנסתו בדוחק ממלאכת אפיית בייגל. בשל העוני המחפיר לא הייתה להוריו אפשרות לשכור לו מלמד ורבינו קלונימוס קלמן, נאלץ לסייע להוריו. **בהיותו רך בשנים היה יוצא למכירת כעכים.** באחד הימים כאשר היה מוכר את כעכיו בחצר בית מדרשו של הב"ח ניתך ארצה גשם שוטף והוא נכנס פנימה על מנת למצוא מחסה מהגשם. **בהיכנסו שמע קולות תורה בוקעים מבית המדרש, והוא הוקסם מהקולות ומהתלהבות הלומדים.** מאותו היום נהג להשכים קום, ומיד לאחר שסיים את מכירת הכעכים הצטרף ללומדים בבית המדרש וניסה בכוחות עצמו להבין את לימודם.

באחד הימים הבחין בו אחד משועי העיר ר' מרדכי גוטגולד כאשר הוא עומד על הספסל בעת שיעור בישיבה ומקשיב בדריכות לדברי הרב. ר' מרדכי שאל אותו למעשיו, והוא ענה כי **אין באפשרות הוריו לשלם שכר לימוד ומעולם לא למד בחדר. אך חשקה נפשו בתורה והוא חזר באוזני העשיר מילה במילה על דרשת הרב.** רבינו היה אז כבן שש שנים בלבד ור' מרדכי נדהם מאהבת התורה שלו ומזיכרונו הנפלא. הוא החליט מיד כי הוא מעוניין בו כחתן לביתו וניגש לאביו, ר' אהרן והציע לו להתקשר עימו בקשרי שידוכין, והוא מתחייב לשלם עבור מלמדים טובים עבור בנו, להלבישו בבגדים טובים ואף התחייב על נדוניה נדיבה. האב שמח על ההצעה וקיבלה, ומאז עלה רבינו והתעלה בתורה בכח שקידתו העצומה וזכרונו המופלא - **וכבר בגיל י"ב שנים התפרסם כעילוי וניבאו לו גדולות.**

כאשר הגיע לגיל מצוות נישא למילכה ראדל. רבינו המשיך בלימודיו לאחר החתונה כשהוא סמוך על שולחן חותנו. לאחר תקופה הגיע לקראקא רבי אלימלך מליז'נסק צוק"ל. בהגיע שמעו לאוזניו של רבינו, פנה הלה לבית מדרשו ועמד וצפה בהתפעלות גדולה בפניו המאירות של ה'נעם אלימלך' בעת תפילתו. נפשו נקשרה בנפשו והוא החליט לשים פעמיו לליז'נסק להסתופף בהיכל הקודש של הרבי. **הדבר לא היה פשוט שכן חותנו התנגד לתנועת החסידות ולא הסכים בשום אופן שחתנו יתקרב לדרכה.** למרות הקשיים, בעידודה של אשתו הצדקת אשר משכנה את תכשיטיה לשם כך, רבינו יצא לליז'נסק. רבי אלימלך הקדוש לא הסכים לקבלו כתלמיד בשל גילו הצעיר, אך רבינו התעקש והציע עצמו כמשרת.

מסופר, כי באחד הלילות הכין רבינו כוס תה לרבו ומשניגש להגישה לו ראה איש זקן מיסב עם רבו. הוא נמלא פחד ונרתע לאחוריו, וכך נשפכה כוס התה מידיו. רבי אלימלך שאל אותו: "מדוע לא הביא את כוס התה?" וכאשר ענה, כי נבהל מפני הזקן, שהיה עם הרב אמר לו רבו: **"אוי לבן שאינו יכול להסתכל בפני אביו, שהרי היה זה אברהם אבינו עליו השלום"**. כאשר נוכח רבי אלימלך בעיניו המיטיבות ראות של רבינו צירף אותו לחבורת תלמידיו הקרובים ביותר. רבינו ישב מספר שנים בליז'נסק ושאל ממיימיו הקדושים של ה'נעם אלימלך', שהיה רבו המובהק. **כאשר חזר לקראקא אסר עליו חותנו להיכנס לביתו!** לאחר ניסיונות של נכבדי העיר להשלים ביניהם בקושי הסכים רבי מרדכי לפגשו וכבר בפגישתם הראשונה שאל קושיה קשה ביותר בתוספות אשר אותה הציג רבי מרדכי לפני גדולי הלמדנים בעיר ולא הצליחו לתרצה. **ההתנגדות הופשרה, כאשר רבי מרדכי הופתע לשמוע מפי רבינו הצעיר תירוץ נפלא לקושייתו.**

מסופר, כי בשבת אחת בשיבתו אצל רבי מנדל מרימנוב הכריז הרב, כי מי שאינו שומר הברית יעזוב את שולחנו. מיד עזבו כולם את השולחן בבהלה ורק רבינו נשאר במקומו והתבטא בענותותו: **"יהודי מבוגר אני, ואין בידי לרוץ ולברוח"**.

רבים נמשכו אחריו בראותם את עדינות נפשו. **מעולם לא פגע במתנגדיו** והמשיך בעבודתו בהתלהבות ומסירות נפש. שמעו יצא כמקובל גדול, מנהיג קדוש ובעל רוח הקודש. לפני פטירתו רבו הקדוש הסמיך אותו רבי אלימלך מליז'נסק להנהיג את עדתו. אולם בהיותו שפל בעיניו, המשיך בענותותו לנסוע לצדיקים אחרים ונשאר חסיד במלוא מובן המילה.

תפילתו של הצדיק הייתה בוקעת רקיעים בלהב אש, וכדי שלא יופרע היה מתפלל בחדר הצדדי שליד בית הכנסת הגדול בקראקא. יום אחד הופתע בתפילתו: **נשמה באה לבקש תיקון!** מאחר ולא הורגל בכגון אלו. אמר לה: **"איני יודע לתקן נשמות, לך לגדולים ממני"**. ואילו הנשמה טענה: **"לכאן נשלחתי. סימן מסרו לי: לך אל האברך המתפלל בחדר שליד בית הכנסת בקראקא"**. לשמע דברים אלו ענה: **"ראי, אלמד ח"י פרקי משניות עבורך, אולי יועילו לתיקונך"**. כי, כידוע, 'משנה' אותיות 'נשמה'. אמרה הנשמה: **"איני יודעת, אעלה ואספר. אם לא יספיקו, אחזור"**. יצאה, ולא שבה. רבינו נפעם מהעובדה, שהנשמה לא שבה אליו, וכשבא אצל רבו סיפר על המאורע לחבריו, גדולי התלמידים, תמחו: **"הלא סדרי לימודך כה רבים, מהיכן מצאת פנאי ללמוד ח"י פרקים?!"** תמה על תמיהתם: **"מה פירוש? נשמה אומללה מתחננת לתיקונה, ולא אעזור לה?"** ענה לו: **"ודאי! אך כלום אינך יודע, שבכוחה של משנה אחת לתקן נשמה?!"**

האדמו"ר רבי שלמה הלברשטאם הראשון זצ"ל- נולד בפולין בשנת ה'תר"ז (1847). מילדותו למד בשקידה ובהתמדה, ניכר בבקיאות ובחריפות וביראת שמים גדולה, נודע כבעל זכרון מופלא, גאון בנגלה ובנסתר ואוהב ישראל. בשנת ה'תרט"ו (1855) התייתם מאביו, ועבר לגור אצל סבו מצאנז שלימדו בתורת הקבלה. בשנת ה'תרכ"ה (1865) נתמנה כרב בעיירה ביקאובסק, וכיהן בה כעשר שנים. בשנת ה'תר"מ (1880) נתמנה לאב"ד אשפיצין. בשנת ה'תרמ"ב (1882) החל לכהן כראש אב"ד בווישניצא ולאחר פטירת סבו החל לכהן כאדמו"ר. בשנת תרנ"ב (1892) נתמנה כרב לקהילת באבוב שבגליציה, שם כיהן עד פטירתו. מקים חסידות באבוב. ייסד את ישיבת באבוב (בהנהגת בנו הפכה לרשת ישיבות המונה כ-40 ישיבות ברחבי הגליציה). **התפרסם כאחד מגדולי הדור ואלפים נהרו אליו ונושעו. בעל חסד מופלא.** סעד חולים רבים ודאג לכל צרכיהם. טיפל אף בחולים שהייתה סכנה ממשיית להתקרב אליהם מחמת החשש להתדבקות. מפורסם לגאון וקדוש, והעמיד תלמידים לאלפים. **בעל רוח-הקודש. ענוותן.**

בשנת ה'תרס"ה (1905) נסע לעיירת נופש באדנויהיים עקב מצב בריאותו ושם יצאה נשמתו. כשנפטר לא ידעו מקורביו אם לטלטל את ארונו עד עיר מגוריו באבוב או שיקברוהו באותה עיירה. אחד מהם נטל את חומשו ומצאו מקופל בהפטרת פר' ויחי שכתוב "וישכב דוד עם אבותיו ויקבר בעיר דוד והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה", **והיה לפלא בעיניהם כי הרה"ק ישב על כסא הרבנות מביקאובסק עד באבוב ארבעים שנה!** והבינו שיש לקבורו בבאבוב. נפטר ב-א' תמוז ה'תרס"ה (1905). חי כ-58 שנים. ציונו בבאבוב שבפולין.

אביו: ר' מאיר נתן. **אמו:** הרבנית ביילא. **סבא:** ר' חיים מצאנז (מצד אביו), ר' אליעזר מדז'יקוב (מצד אמו). **נשותיו:** הרבנית רבקה חנה (זיווג ראשון, נישא בשנת ה'תרכ"א [1861]- בתו של ר' יהושע רוזנפלד מקמינקא), הרבנית רכיל בריינדל (זיווג שני- בתו של ר' מנשה טייטלבוים). **ילדיו:** (מאשתו הראשונה) אדמו"ר ר' בן ציון (השני- 'קדושת ציון'), בתו הרבנית חיה שיינדל (בעלה ר' חיים יעקב טייטלבוים מלימנוב- בן ר' משה יוסף מאוהלה). **מרבתינו:** סבו, ר' חיים מצאנז. ר' משה האלברשטאם (אב"ד בארדיוב). **מספרינו:** יעטרת שלמה (מעט מדברי תורתו אשר שרדו את השריפה הגדולה בווישניצא)

החסיד ר' יוסף פעריל ע"ה מעיר מאקאו שבגליציה, היה מחסידי רבינו וקיבל רשיון מיוחד מהממשלה, שרק לו תינתן הזכות למכור סיגרים לכל הסוחרים במדינה. ויגדל האיש הלך וגדול בעשירות מופלגה עד שנהיה גביר אדיר, והיה ממונו שמור לו לטובתו, אחר שנהג לחלק סכומים עצומים לצדקה, ולעניי ארץ ישראל.

פעם הגיע ר' יוסף פעריל לבאבוב ביום ראשון, וכנס לחדרו של הצדיק והתפרץ בבכי גדולה וסיפר בדמעות שלישי, שגוי רשע מעליל עליו, שנהג מסחרו שלא על פי חוק, **ותבעו בבית משפט וגם שכר עדי שקר, שיעידו כנגדו, וקבעו את המשפט ליום ד' הקרוב,** ועתה הוא בסכנה גדולה, שלא יכניסו אותו לבית האסורים, ויחרימו את הרשיון שלו, וכל פרנסתו תלך לטמיון, **וכל אותם משפחות ת"ח שהחזיק יישארו ללא תמיכה, ואף חילול גדול יצא מזה, כשיתפרסם המעשה.** באותה תקופה נהג רבינו לנסוע כל יום לטייל לשאוף אוויר צח עקב חולשתו, ונסע עימו בנו מרן ר' בן ציון. קודם שנסעו, ביקש שוב ר' יוסף מבן הצדיק שיעלה זכרונו לטובה לפני אביו הק', שיפעל בעבורו ישועה מן השמיים שיצא ממצוקתו. באמצע נסיעתם אמר בן הצדיק לאביו: "דבריו של ר' יוסף מדכאים את רוחי, איך מעז גוי רשע לשלול את פרנסתו ולהושיבו בבית הסוהר?". ואביו ענה לו: "הלא בזמן האחרון התרבו גוים רשעים בכל העיירות, שרוצים לחטוף פרנסות ישראל, **דע לך, שע"י פרק תהילים ניתן לבטל את הגוי הזה!**".

כאשר שמע מרן מהרב"צ את דברי אביו, שעל ידי קאפיטל תהילים אפשר לבטל את הרשע, ולא דבר קשה הוא, הפציר באביו, שיפעל ישועה לר' יוסף, באמרו **שבנידון דידן זה ממש פיקוח נפש, כי הרבה משפחות מישראל מוחזקות על ידו, הן כאן, והן עניי ארץ ישראל.** רבינו שמע והחריש. כשהגיע לביתו, סגר בעדו הדלת, והתבודד זמן ארוך, שלא כדרכו שלא היה סוגר הדלת באמצע היום.

והנה למחרת היום, אחר הצהריים, ירד ר' יוסף מן הכרכרה, ובשמחה רבה סיפר לרבינו, שהוא נושע מצרתו. אותו גוי רשע הלך לשתות בבית מרזח יחד עם העדים ששכר ונשתכרו, והחל להתקוטט עם העדים **אודות השלל של היהודי איך יחלקו ביניהם,** והתחילו לריב, ותוך כדי מריבה הוציא הגוי הרשע סכין מכיסו ונעץ זאת בצווארו של אחד העדים, שנפל מיד חלל על הארץ, מיד הגיעו השוטרים ועשו חקירה ודרישה, **ואותו גוי מתוך שכרותו הודה על מעשה הרציחה, וסיפר, שהוא שכר אותם להעיד כנגד היהודי, ומיד אסרוהו בנוחשתיים, וכמובן כל עניין המשפט התבטל.** (פרי הכרם)

בעת שרבינו היה במרחץ המרפא באדנויהיים, באה לאכסניה נערה בת 15 בשם שיינדל, שנשמטה ויצאה בלאט מהמוסד לחולים אנשים שהיה סמוך לשם, הנערה רצתה להיכנס לרבנו, אך המשמשים, שחסו על בריאותו התשושה, דחו את משאלתה. הנערה ביקשה להזכירה לכל הפחות לפני רבינו, ולומר לו, שהיא נכדתו של ר' יעקב שטיינהארט מפראנקפורט ממקורבי חסידי צאנז, וכששמע זאת רבינו, ציווה להכניסה.

כשנכנסה לחדר בלויית אנשי הבית, והתייפחה בבכי גדולה ומרה, וסיפרה, שהיא חלתה בשחפת חזקה ל"ע, והכניסוה למוסד כאן לרעות עד שתסתאב ותיקרב ותצא נפשה, מה חטאתה ומה פשעה שנפל בגורלה לשבוק חיים בטל ימיה!... כה שאגה מנהמת ליבה, כשדמעות מאין הפוגות זורמות מעיניה, עד שכל הנוכחים בכו עמה. קרא לה רבינו פתאום ואמר: "אל תבכי ואל תדאגי, עוד תהיה אשה זקנה ותאריכי ימים!".

כששמעה את ההבטחה המפורשת, נרגעה רוחה וחזרה להמוסד. למחרת הרגישה שינוי בגופה, ותספר הדבר לרופאים, ובדקה ובתמהון קבעו שנתרפאה כליל ממיחושיה, ותוכל לשוב לביתה לשלום. **האשה ניצלה בחיים משתי מלחמות העולם, ונפטרה בארץ ישראל זקנה ושבועת ימים ונפטרה בת צ"ד שנה.**

הרב אברהם טברסקי המגיד מטריסק האדמו"ר הראשון מטריסק זצ"ל- נולד בשנת ה'תקס"ו (1805) בוהלין (אוקראינה). כבר משחר נעוריו ניכרו בו גיוני קדושה וטהרה. בצעירותו נהג אביו לקחת אותו עמו למסעותיו, ומגיל צעיר היה רבינו עד לתיקון הנשמות' שהיה עורך אביו. כשבגר, התיישב הרב בטריסק (פלך וואהלין סמוך לגבול פולין) ושימש בה כמגיד מישרים. לאחר פטירת אביו (כ' אייר ה'תקצ"ז), החל לשמש כאדמו"ר וקבע את מקום משכנו בטריסק, והיה האדמו"ר הראשון מטריסק.

שמו התפרסם והתקדש על פני תבל כקדוש עליון וחכם הרזים, והיה לרב רבנו, ואלפים הסתופפו בצלו הטהור. ענוותן. גאון. בעל זיכרון מבהיל. רבינו זכר בע"פ את הש"ס וכל ארבעת חלקי שו"ע. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ב' תמוז תרמ"ט (1889). חי כ-83 שנים. ציונו בטריסק. בנו (השלישי), ר' יעקב אריה לייב מילא את מקומו והוכתר כאדמו"ר השני בטריסק.

סבו: ר' מנחם נחום מצ'רנוביל (בעל ה'מאור עיניים'- תלמיד הבעש"ט והמגיד ממזריטש). **סבתו:** מרת שרה. **אביו:** ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת פיגא (בתו של ר' דוד לייקיס, תלמיד הבעש"ט הק'). **מתלמידיו:** ר' יצחק יעקב מביאלה (בעל 'דברי בינה'), ר' אברהם ישכר בער מראדומסק (ה'חסד לאברהם'), ר' חיים שמואל מחאנטשין, ר' יחיאל מאלכסנדר, ר' יחיאל מאיר מגסטינין, ר' אלימלך מגרודז'יסק (ה'אמרי אלימלך').

אשתו: מרת ריקל שפירא (בת ר' יעקב אריה לייב שפירא מקאווא). **בניו:** ר' מנחם נחום (האדמו"ר מטריסק-בריסק), ר' מרדכי (האדמו"ר מקאזמיר), ר' יעקב אריה לייב (האדמו"ר השני מטריסק). **בנותיו:** מרת שיינא רייזא (נישאה לר' אפרים מרגליות בזיווג ראשון שלו), מרת מינטשע (נישאה לר' שמואל השיל מז'ניקוב), מרת מלכה (נישאה לר' אפרים מרגליות בזיווג שני שלו), מרת גיטל לאה (נישאה לר' מרדכי טברסקי האדמו"ר מקוריסטשוב), מרת ציפורה (נישאה לאדמו"ר ר' ישראל טברסקי מסקווירא), מרת פייגא (נישאה לר' דוד טברסקי האדמו"ר ממקורוב). **מספריו:** **ימגן אברהם** (רבינו ה'שפת אמת' אמר על ספר זה, שכל אברך צריך למשכן את הטלית ותפילין שלו בכדי לקנותו).

כאשר התחיל רבינו לנסוע ולהסתובב בעולם, בא פעם לעיר דובנע, והעיר דובנע היתה עיר שכולה מתנגדים, אך כאשר שמעו, שבא רבי אצלם, נתקבצו כמה אנשים לראותו, ובתוך הבאים היה אברך מתנגד גדול, ואמר להם: "עימדו והביטו ותראו, שאני אנסנו, אם הוא רבי ואם יודע איזה דבר". הלך המתנגד ועשה עצמו, כאילו הוא חוגר על רגל וכתב קוויטל (פתקא), ובא לפני המגיד בבקשתו, שיהיה לו רפואה שלימה ברגלו. והמגיד כאשר קיבל הפתקא בידו הקדושה והביט בפניו, **תיכף הכיר בו, שעשה עצמו כחוגר, ובא לנסות אותו בדבר שקר.** השיב לו רבינו בפי קודשו בזה הלשון: "הנה כתיב במשנה, כל מי שאינו אילם ולא חוגר וכו' ועושה עצמו כאחד מהם - **אינו נפטר מהעולם, עד שנעשה כאחד מהם**", ומיד בסיום דברו נעשה הלה תיכף חוגר, **ועד יום מותו היה חוגר על רגלו.** ומהמעשה הזה נתפרסם שמו הקדוש בעיר דובנע ובכל הסביבות, ונתרבו אז דרך החסידים, וגברו על המתנגדים.

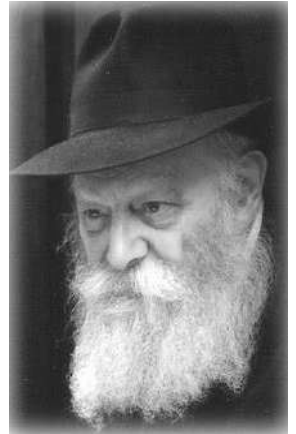
פעם בא איש אחד חשון בנים ל"ע לרבינו ולן באכסניה. שאל בעל האכסניה למטרת בואו, סיפר לו האיש מרי שיחו: "היות שאני חשון בנים, על כן ברצוני להיבנות בזכות תפילת הצדיק בזרע של קיימא". ניחם אותו בעל האכסניה ושח לו: "בדידי הוזה עובדא. לפני הרבה שנים, כשבא המגיד הק' מטריסק לעירנו, הייתי עוד צעיר לימים, והייתי קשור לכ"ק מרן רבי שלום מבעלז זיע"א ומנהיג היה לילך בכל שבת אל שולחן המגיד הק' ושבעתי עונג ונחת מדרכו בקודש. רגלי הייתי, שבכל פעם שנסעתי לבעלזא, לקחתי ברכת הפרידה מהמגיד. אני הייתי ג"כ חשון בנים ל"ע, תמיד הפצתי בכ"ק מרן מבעלזא שיתפלל בעדי, שאפקד בבנים. **פעם, בעת שהפצתי מאד ברבינו כ"ק מרן זי"ע, הביט בי ונאנח, הבנתי, שאנחתו משמעה, שאין לי שום תקווה ח"ו, לקחתי ברכת הפרידה וחזרתי בצער לביתי.**"

"ביום שבת-קודש", המשיך בעל האכסניה לספר, "הלכתי אל שולחן המגיד הקדוש והעמדתי יין על השולחן. כשהושטתי לו את ידי בברכת לחיים, אמר לי: **'תתברך בבנים טובים, השי"ת יעזור לך, שתיפקד בזו השנה בבן זרע של קיימא'**. עמדתי משתומם, הרהבתי עוז בנפשי ושחתי לפניו את כל העניין, שהיה לי עם מרן מבעלזא, ענה רבינו ואמר: "אבל אני מברך אותך ומבטיחך, שיהיה לך בזו השנה בן זכר בעזרת השי"ת".

לשבת השניה נסעתי לבעלזא, תמה כ"ק מרן: 'הלא רק לפני כשבוע ימים היה אצלי, ומדוע כבר באת אליי שוב?'. שחתי לפניו את דברי המגיד ודבר ברכתו שבירכני. שאל אותי כ"ק מרן זי"ע: 'אמור לי, מי הוא המגיד הזה?'. אמרתי לו: 'שמו הק' וכי הוא בן הצדיק הרה"ק רבי מרדכי מצ'רנוביל'. אמר לי: 'איני מכיר אותו ואיני רואה אותו כרבי'.

"חזרתי לביתי ושחתי לפני המגיד הק' את כל דברי כ"ק מרן מבעלזא. ענה המגיד ואמר: 'אמור לו בשמי, כיצד יוכל להגיד שאיני רבי, והלא ראיתי אותו בראש השנה בהיכל עליון, כשהוא לבוש בלבושו של ירמיה הנביא, וגם הוא ראה אותי', מיד נסעתי לבעלזא ומסרתי את דברי המגיד. כ"ק מרן ר' שלום רוקח מבעלזא התפעל מאד והרים קולו: "אמת, אמת, אם הוא ראה אותי בלבוש זה, הוא בוודאי רבי וברכתו ותפילתו יעשו פרי, ויהיה לך בעזרת השם זרע של קיימא", ואמנם באותה שנה נפקדתי בבן זכר. בעל האכסניה הצביע על בנו, שעמד על ידו ואמר: "זהו בני, שנולד לי ע"י תפילת המגיד וברכתו, בטוח אני, שגם אתה תיושע על ידו", וכך הוזה שתפילת רבינו הק' עבור האיש הזה עשתה פרי ונפקד אף הוא בזרע של קיימא.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל שניאורסון זצ"ל הידוע כהרבי מליובאוויטש: נולד ב-י"א ניסן ה'תרס"ב (1902) כבן בכור בעיר מיקולאייב, אוקראינה. בגיל שבע עבר עם משפחתו ליקטניוסלב בה שימש אביו כרב. את רוב זמנו העביר בלימוד תורה, קבלה וחסידות. בשנת ה'תשי"א (1951) נפטר חמיו ורבינו החל לשמש כאדמו"ר השביעי בשושלת אדמו"רי חב"ד, עמד בראש חסידות חב"ד משנת תש"א (1951) ועד לפטירתו בשנת תשנ"ד (1994). הוכתר רק לאחר שנה מפטירת חמיו שעמד בראש חסידות חב"ד. עסק גם בקבלה מנקודת המבט החסידית. בנוסף לעובדת היותו חתנו של האדמו"ר השישי של חב"ד, הוא גם דור חמישי, בן אחרי בן, לרבי מנחם מנדל שניאורסון (ה'צמח צדק), שהוא השלישי בשושלת רבני חב"ד, והוא הרבי השביעי בשושלת הרבנים שבראש חסידות חב"ד. השאיר אחריו מורשת של אהבת ישראל והפצת יהדות מתוך מסירות נפש, שממשיכה לתת פירות גם היום. אחת מגולות הכותרת הוא **מפעל השליחות של תנועת חב"ד**, שמונה למעלה מ-3,000 שליחים בכל רחבי העולם. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. נפטר ב-ג' בתמוז תשנ"ד (1994). חי כ-92 שנים. נטמן ליד חמיו בניו יורק, בבית הקברות היהודי 'מונטיפיורי' בקווינס.

אביו: הגאון ר' לוי יצחק (הרב הראשי של העיר יקטניוסלב בשנים תרס"ז-תרצ"ט [1907-1939]) **אמו:** מרת חנה (בתו של רבה של מיקולאייב, ר' מאיר שלמה יונבסקי). **אשתו:** מרת חיה מושקא (בת האדמו"ר ר' יוסף יצחק שניאורסון). **מרביתיו:** הגאונים אביו, ר' לוי יצחק, ר' שניאור זלמן וילנקין. **מספריו:** יאוצר הרבי יועד הנחות בלשון הקודש • שיחות קודש • אגרות קודש • תשובות וביאורים • רשימת המנורה • "שניים אוחזים בטלית" • הגדה של פסח עם לקוטי טעמים ומנהגים • ליקוטי שיחות • עניינה של תורת החסידות • תורת מנחם- התוועדויות.

בימי ראשון הרב נהג לקבל אליו המוני מאמינים ושאינם מאמינים מכל קצוות העולם. הרב עמד על רגליו כל היום. לכולם הקשיב בסבלנות וקיבל את בקשותיהם ולסיום אף העניק שטר אחד או יותר של דולר הצדקה המפורסם שלו. הוא כאילו הרגיש את האנשים, ידע בדיוק. לפעמים, כשעמדו מולו נרגשים בלי יכולת לדבר, קיבלו ממנו תשובות לפי סדר השאלות שעמדו להציג לו. הוא ידע מה נפשם מבקשת, והכל בענוה, באהבה גדולה לכלל ישראל. ההנחיות שנתן תמיד הסתברו כנכונות, העידוד שנשך היה הבטחה לטוב שקוימה. הוא אהב כל אחד, ופעם, כשנשאל, כיצד הוא לא מתעייף, בגילו המבוגר, לעמוד על הרגליים במשך שעות ולפגוש את כל אלה שעברו לפניו, השיב בפשטות: "כשסופרים יהלומים לא מתעייפים, וכל יהודי הוא יהלום".

מספרת הגב' ג'ייקובס מברוקלין: "ב"ה, יש לי בלי עין-הרע משפחה מרובת ילדים. כשנולדה בתי השישית היא התפתחה כמו כל ילד. והייתה לנו ממנה הרבה נחת, אך כשהגיעה לגיל שבעה חודשים הבחנתי, שחדלה להתפתח. הדבר הדאיג מאוד אותי ואת בעלי והתחלנו לפנות למומחים ובעיקר לרופאים נירולוגיים, אך אף אחד מהם לא מצא בילדה שום דבר מיוחד, שניתן לטפל כדי לחדש את ההתפתחות. נסענו עם הילדה גם לבתי-רפואה מחוץ לעיר בצפייה לקבל ממצאים ברורים, אך גם באלה לא קיבלנו שום אבחנה חד-משמעית באשר למצבה של בתי.

נעשיתי עצבנית ומתוחה. כנראה ראו עליי את המתח, כי באחד מבתי-הרפואה שהגענו אליהם הרופאים אמרו, שחבל להרוס חיי משפחה בגלל ילדה אחת, והציעו לנו להכניס אותה למוסד, ולבוא לבקר אותה אחת לכמה ימים או שבועות, מובן, שדחינו מיד את ההצעה, אך לא התייאשנו. ידידים ובהם גם רופאים אמרו לנו, שבניו-יורק קיימות מרפאות מיוחדות לטיפול בילדים כאלה תוך ניסיון לשקמם, וכיוון שהממשלה עוזרת במימון הטיפולים הללו, כדאי לנסות. פנינו לאחת המרפאות הללו, וכעבור מספר שבועות הסתיימו ההליכים הבירוקרטיים, ונקבע תאריך לקבלת הילדה.

בעלי הוא יהודי חסידי, ובמשך הזמן הלך לבקש את ברכתם של הרבה אדמו"רים וגדולי ישראל. בינתיים החלה בתי לקבל את הטיפול במרפאה בניו-יורק, וראינו אמנם שינוי מסוים בהתנהגותה אבל הבת עדיין הייתה רחוקה מלהיות ילדה רגילה, והרגשנו, שאנחנו מאבדים את הקשר עימה בכל יום שעובר. באחד הביקורים אצל הילדה גיליתי אצלה מיחוש חדש, הקיים רק אצל ילדים אוטיסטיים. הפעם הייתי ממש אובדת עצות.

הבנתי, שאם הילדה אוטיסטית לא עלינו, אין למחלה תרופה דרך הטבע. ובכל-זאת, לא קיבלתי את הדין. צעקתי לבעלי, שחייבים להפוך עולמות ולראות מה נשאר עדיין לעשות, ובעלי אמר, שלא נותרה שום ברירה אחרת אלה ללכת לרבי מליובאוויטש ולבקש ממנו ברכה. **דבר שנמנע מלעשותו עד היום, כי היינו משויכים לחסידות אחרת.** התברר שהרב לא מקבל אנשים ליחידות כבר שנים, והדבר היחיד, שניתן לעשות הוא לעמוד בתור לחלוקת הדולרים ולקבל את ברכתו. כבר ביום ראשון הקרוב בעלי הלך ל-770 ונעמד בתור לחלוקת הדולרים. הדבר היה לפני החגים והיו המון אורחים. אח"כ בעלי סיפר שמראה התור הארוך דכךך אותו.

הוא הבחין, שכל אחד שמגיע לרבי נמצא לידו בערך שנייה אחת, מקבל דולר ועוזב. מובן שהדבר לא עודד את רוחו, אך בעלי החליט ששווה לשמוע מהרבי אפילו את הברכה, שהרבי נותן לכל אחד. כעבור שעות של עמידה בתור בעלי מצא את עצמו עומד ליד הרבי, והנה הרבי שואל אותו: "האם מישהו חולה?". בעלי שהשתומם מרוח הקודש וענה: "ילדה שלי". הרבי נתן לבעלי שני דולרים ואמר לו: "תן לה דולר אחד ביד אחת ודולר ביד השנייה, שתשים בצדקה, ותהיה לה רפואה שלמה". בעלי עשה מיד כהוראת הרבי, ולא ייאמן! תוך שבוע הילדה החלימה וחזרה להיות כאחד הילדים. כיום היא לומדת ב'בית-יעקב' וב"ה מדברת ומשתוללת כמו כל ילדה בגילה.

באחד מרחובותיה האפופים בערפל התמידי של לונדון התגורר יהודי גרמני, 'יעקה', שהציק לכל יהודי באשר הוא. שנאה של ממש ניכרה בהתנהגותו כלפי יהודים. הדבר החריף שבעתיים כאשר היה בא במגע עם יהודי חסידי. כאן הייתה התפרצותו לזעם של ממש. אולם שונה הייתה התנהגותו כשנפגש עם חסיד חב"ד.

כאן היה יוצא מגדרו ומחייך לאותו חסיד ואף דורש בשלומו (דבר נדיר לגבי אותו יהודי). שמעו של יהודי משונה זה הגיע לשליחו של הרבי בלונדון - הרב נחמן סודק - והוא החליט לתהות על קנקנו של הנ"ל. כאשר הגיע הרב סודק לביתו של ה'יעקה' הייתה זו שעת-התה המסורתית, והשניים התיישבו על מרפסת הבית. והמארח החל לספר:

"אחיני, שאני אוהבו עד למאוד ומקום מגוריו בניו-יורק, נכנס לבית-רפואה לניתוח קל; הניתוח אכן עבר בשלום ובהצלחה. הרופאים קבעו לו מועד לשחרורו מבית הרפואה, ונראה היה כי הניתוח היטיב עימו. לפתע - ללא כל סיבה הניכרת לעין - חלה אחיני ומצבו הידרדר והלך. גופו, שהבריא כמעט מן הניתוח, החל מגלה סימני חולשה רציניים. הרופאים ערכו מיד סדרת בדיקות מקיפה, אך לא העלו מאומה. מסיבות מסתוריות נחלש אחיני מיום ליום. הרופאים עמדו אובדי-עצות ליד מיטתו וניסו לחזקו, אך לשווא.

אחד מקרובי משפחתנו שמע על הרבי מליובאוויטש וגדולתו ועל כך שכל הפונה אליו בבקשה נושע, אם בעניינים רוחניים ואם בבעיות רפואיות. לאחר שהתייעץ עם כמה קרובים, החליט לפנות לרבי ולבקש את ברכתו. כשנכנס ליחידות אצל הרבי סיפר האיש על מצב קרובו: הרגשתו הייתה מצוינת לאחר הניתוח; לפתע חלה ירידה תלולה במצבו, והוא נחלש עד כדי כך שאין בכוחו לעמוד על רגליו. גם הרופאים אינם יודעים מה לעשות ואין בידם אפילו קצה חוט שיויבלם לפתרון - סיפר קרובי לרבי בכאב את השתלשלות הדברים, וביקש עצה וברכה.

"הוראתו של הרבי הייתה פשוטה ובלתי-מובנת: **'להחליף את האחות שמטפלת בו, ואי"ה בקרוב יעזוב קרובכם את בית-הרפואה'**. אף שלא הבינו את הסיבה לדברים, צייתו בני המשפחה לדברי הרבי והחליפו את האחות, שטיפלה במסירות יוצאת-דופן וללא ליאות בקרובי. והנה, כעבור שעות אחדות חזר הצבע ללחייו של החולה ושנתו הייתה טובה ושקטה. כעבור יומיים התהלך על משענתו ולא היה כל צורך להחזיקו בבית-הרפואה. הרופאים, שנדהמו למראה השיפור הפתאומי, חקרו את האחות, וגילו להפתעתם שהיא זו שגרמה להתדרדרות במצבו.

"אחות 'מסורה' זו הייתה גרמנייה, ששנאה יהודים שנאת-מוות. מאחר שהייתה האחראית הבלעדית לשלומו של קרובי, דאגה להכניס מדי יום ביומו כמות קטנה של רעל לגופו - כמות קטנה שהרופאים לא יכלו לגלותה בבדיקות. כך קיוותה להמשיך, עד שאחיני לא יהיה עוד בין החיים ר"ל". באנחת רווחה סיים האיש את סיפורו. "בוודאי כבודו מבין עתה, מדוע מיוזד הנני עם חסידי חב"ד. אם זהו כוחו של רבם, אני מסיר את כובעי גם לפני חסידיו". ובאומרו כך, הסיר האיש את כובעו לפני הרב סודק, שישב עדיין פעור-פה.

מר סגל יצא כהרגלו לטייל קצת בשעת בין הערביים. מאז יצא מבית הרפואה, לאחר התקפת הלב שעבר, זוהי כל פעילותו הגופנית במשך היום. בדרכו פגש במכר ותיק, ר' שלמה גרינוולד, מזקני חסיד חב"ד בארץ ישראל. מר סגל היה שרוי בדיכאון ממצב בריאותו, הוא לא האמין שיצליח "לצאת מזה".

למרות דבריו המדובבים של בן שיחו לא השתנה מצב רוחו, גם כאשר פנה אליו החסיד בשאלה: "מכתב לרבי מליובאוויטש כבר כתבת?". מר סגל הוא יהודי שומר תורה ומצוות, מוקיר ומערך את פעילותו מעשיו וגדלותו של הרבי בכל תחומי היהדות וסודות התורה, אולם מעודו לא האמין שיש קשר בין הרבי לבין רפואתו. "מה פתאום שאכתוב עכשיו לרבי?", שאל בתמיהה, "כשהיה לי טוב בחיים והייתי בריא לא כתבתי לו, עכשיו, כשנעשה לי רע' אתחיל לכתוב אליו? וחופץ מזה, במה יכול הרבי מניו-יורק לעזור לי?".

לשווא ניסה ר' שלמה לשכנעו, תוך שהוא מזכיר ידידים ומכרים שעזרתו של הרבי שינתה את מצבם מקצה לקצה. מר סגל עמד כסלע איתן בסירובו. לבסוף שלף ר' שלמה את "נשקו" האחרון: "מה דעתך שאני אכתוב לרבי על מצבך ואבקש את ברכתו?". לכך כבר לא יכול היה מר סגל לסרב. הוא נענה לתחנוניו של ידידו אך בתנאי שיאפשר לו להוסיף מספר מילים בסוף המכתב. ר' שלמה אכן כתב את המכתב האמור וכשהגישו למר סגל הוסיף הלה בשולי הגיליון: "רבי! כאבים אימים אני חש בלבי! אינני יכול לסבול עוד! התפלל עלי שאמות במהרה!!!".

המכתב נשלח אל מעבר לים וכעבור כשלושה שבועות הגיע התשובה מהרבי, בת שורה אחת: "נא לבדוק את מזוזות הבית". היטיב לתאר את השפעתה המידית של תשובת הרבי בעל המעשה עצמו, מר סגל: "ניגשתי למזוזה וברגע שהוצאתי את המסמר, שהחזיק את המזוזה, הרגשתי כאילו נעקר מסמרי מליבי!".

את מזוזת הבית נתן לר' אלימלך קפלן ז"ל, רב שיכון חב"ד בלוד לצורך בדיקתן. הרב פתח את המזוזה בחן אותה מכל פינותיה והעביר מבטו אל מר סגל. שוב הסתכל הרב במזוזה שלפניו ושוב העביר מבטו אל העומד מולו. "ידידי היקר", אמר, "אתה והמזוזה שלך מתאימים זה לזה להפליא. לשניכם אותה מחלה, שניכם חולי לב".

מר סגל היה קצת נבוך. נראה לו שהרב מהתל בו. מילא הוא, חולה לב, אך במה "חולה" המזוזה? הרב מיהר להסביר את דבריו תוך שהוא מציג לפניו את המזוזה: "ראה, בפסוק: 'ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' המילה לבבך מחוקה לגמרי". מיד נתן לו הרב מזוזות חדשות כשרות למהדרין, במקום המזוזות שנמצאו פסולות, ומר סגל הלך בשמחה לביתו לקבוע את המזוזות החדשות.

למחרת בבוקר התעורר משנתו, התלבש והודיע לאשתו כי הוא מרגיש בטוב והוא הולך לבית-כנסת ומשם לעבודתו, "השתגעתי?!", הזדעקה זו, "הרי אתה חולה לב מסוכן! במקרה הטוב ביותר תחזור לבית-הרפואה ומי יודע מה יהיה אז?". הסיפור אודות המזוזה הפסולה לא שכנע את הרעיה הדואגת, שהחליטה כי בעלה חייב לגשת לבדיקה אצל הרופא, שתאשר או תכחיש את טענותיו.

משרק ראה את מר סגל בפתח המרפאה נתכרכמו פניו של הדוקטור. בדרך כלל הייתה נוכחותו של פציינט זה במרפאתו מעידה שהמצב גרוע ביותר! בתמיהה מהולה בלא מעט ספקנות שמע את ה"בשורות" מפיו של מר סגל. תחילה ניסה להתחמק מבדיקה ללא צורך, אך הזוג שרצה להעמיד את הדברים על מקומם, הפציר ברופא לבצע את הבדיקה בכל אופניה האפשריים.

כעבור שעה קלה היו התוצאות בידיו של הרופא. הוא עלעל בדפים שלפניו והסתכל חליפות במר סגל, דבר שהזכיר למר סגל את התנהגותו של הרב קפלן. הפעם היה ההסבר מעל דפי תוצאות הבדיקה הרפואית: "בבדיקה הראשונה, לפני כשלושה חודשים נראה המצב עגום. ליבו של החולה נמצא במצב מאוד מסוכן. בבדיקה שערכתי היום- הרי שמצבו של הלב בריא לחלוטין. כאילו נולד מחדש!".

הסיפורים המופלאים הבאים מובאים מפיו של ר' יוסף יצחק לוי, שליח הרבי בפאלא אלטו שבצפון קליפורניה: "בשלהי עונת החורף עדיין סבלנו מבצורת קשה, שנמשכה חמש שנים! בכל האזור הוכרז על קיצוץ של 25 אחוזים בצריכת המים, וכבר התכוננו לצמצם בעוד 25 אחוזים נוספים.

בחודש אדר התאספו כל שלוחי הרבי והחליטו לכתוב לרבי על הבצורת הקשה ולבקש את ברכתו. שלחתי בשושן פורים את המכתב בפקס לרבי. והנה כעבור כמה ימים הזכיר הרבי בשיחתו, כי שבע פעמים שבע כפול שבע (7 כפול 49) הם בגימטריה גשם (343). **באותו יום נפתחו ארובות השמים בקליפורניה, וגשם חזק מאוד ירד במשך שלושה וחצי שבועות רצופים!**

"סיפורי הניסים והמופתים הם עניין של יום-יום אצל כל שליח. אולם נחקק בזכרוני אחד מהסיפורים המופלאים, שהתרחשו עימי בפעם הראשונה: יום אחד מצלצל בביתי אחד מנכבדי העיר, שהתקשרתי אליו זמן קצר קודם לכן. קולו נשמע נרגש ובפיו בקשה מוזרה: **'בוא מהר לבית הרפואה! דחוף!'** הבקשה קצת הדאיגה אותי, כשנזכרתי ששבוע קודם לכן ביקש, שאבקש את ברכתו של הרבי לבריאות אימו הזקנה, שהייתה צריכה לעבור ניתוח לב מסובך". "לא היה לי פנאי למחשבות, ותוך דקות מעטות כבר עמדתי בפתח חדרה של האם הזקנה. המחזה שנגלה לעיני היה מעורר סקרנות:

כולם עמדו סביב מיטתה בהתרגשות, והיא **עצמה החזיקה פיסת עיתון ונישקה אותה ללא הרף**. לא הייתי צריך להפציר בנוכחים כדי לדעת, מה אירע. ראשון הדוברים היה הרופא הבכיר, שטיפל באשה וסיפר על אשר ראה: 'לאחר שהאשה התעוררה בחדר ההתאוששות מתרדמת הניתוח, הורדנו ממנה את החמצן. זהו רגע קריטי מאוד, שהחולה צריך להתחיל לנשום לבד בכוחות עצמו לאחר הניתוח, שאותו היא עברה.

פתאום ראיתי, שהיא אינה מסוגלת לנשום... פירוש הדבר ש... אלא שלפתע השתנה המצב, והיא **התחילה לצחוק ולבכות ודיברה על איש עם זקן**'. "באמצע דברי הרופא התערבה הזקנה ואמרה בהתרגשות: 'דעתי שיהיה עליי לנשום לבד, אך הרגשתי, שאני נחנקת וידעתי- זה הסוף. לפתע אני רואה מולי יהודי עם זקן לבן, מעולם לא ראיתי אותו לפני כן, והוא אומר לי בחיוך אבהי: 'תנשמי, הכל יהיה בסדר. תהיה לך אריכות ימים'. פתאום נהיה לי טוב, וראיתי את הרופא לידי".

להשלמת הסיפור הוסיף ידידי הבן את חלקו: "כשנכנסתי לחדר ושמעתי את הסיפור מהרופא, מיד עלה בדעתי כי אולי זה הרבי מליובאוויטש שביקשתי ממך, שיתפלל לרפואת אימי. רצתי הביתה **וחיפשתי את העיתון עם המודעה של בית חב"ד ובה תמונתו של הרבי**. כשהגעתי בחזרה לבית הרפואה והראיתי לאימי את התמונה, חטפה אותה ממני והחלה לנשק את התמונה ולצעוק: "זה האיש!!! זה האיש שהופיע ואמר לי לנשום!". הזקנה לא הרפתה ממני כל העת וחזרה ואמרה: 'אין לי ספק: הרבי הוא שהציל את חייל!'.

הגאון הרב יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ח (1918) בסלוצק בעיר בלארוס. כשהיה בן שנתיים וחצי בלבד, אביו שלח אותו אל מעבר לגבול רוסיה-פולין, מכיוון שהיה משוכנע כי הבולשביקים יסגרו בימים הקרובים את ה'חדרים' ויאסרו את קיומם. עוד בילדותו ניכרו בו כישרונות עליונים ונדירים. הבנתו היתה מופלאה ביותר. הבין כל מה שקרא בפרק זמן קצר ביותר. בתקופת בחרותו התחנך בישיבת קלוצק. בשנת ה'תש"א (1940) כשהיה כבן 22 פרצה המלחמה והשוואה האיזומה. הוא נמלט מליטא לארץ כדי ללמוד בישיבת חברון ונשאר שם שבע שנים.

לאחר נשואיו ירד לארה"ב. שם הוסיף לעלות במעלות התורה ביתר שאת. עמל בתורה ביגיעה מפרכת לילות כימים. לאחר פטירת אביו בחודש כסליו ה'תשכ"ג (1962) כיהן במקומו כראש ישיבת לייקווד בניו ג'רזי והתחיל להרביץ תורה. בתקופתו, מספר התלמידים בישיבה גדל ממאה ועשרים לאלף! בשנות כהונתו ישיבת לייקווד זכתה להוציא מבין כותליה תלמידים בני תורה ות"ח מובהקים. מתוכם מכהנים פאר מאות רבנים, ראשי ישיבות, רמ"ם, ויושבי על מדין בכל רחבי ארצות הברית: ניו-יורק, שיקגו, מיאמי, בוסטון, לוס אנג'לס פילדלפיה ועוד וכן בקנדה ובאוסטרליה. נוסדו ביוזמתו כוללי אברכים בטורונטו, דטרויט, לוס אנג'לס ועוד.

אהבת התורה שלו היתה מופלאה. גאון. אירגן הדפסת ביטאון בשם 'נהוראי' לפרסום הגיגים ומאמרים תורניים. שימש כחבר במועצת גדולי התורה בארצות הברית. היה פעיל בהגירת יהודי איראן לארצות הברית. **הפלא הגדול היה כי רבינו עמד על משמרתו בדיוק כמספר הימים שאביו עמד לפניו - י"ט שנה ז' חודשים ויום אחד.** נפטר ב-ג' תמוז ה'תשמ"ב (1982). חי כ-64 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו, הגאון ר' אריה מלכיאל יחד עם חתנו, הגאון ר' דוד שוסטאל, ואחייניו, הגאון ר' ירוחם אולשין והגאון ר' ישראל ניומאן, כיהנו אחריו כראשי הישיבה.

אביו: מרן הגאון ר' אהרון (ראש ישיבת קלצק בפולין. לאחר מכן מייסד וראש ישיבת לייקווד בארצות הברית. היה נשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית וממנהיגי הציבור החרדי).

אימו: מרת חנה פרל (בתו של מרן הרב איסר זלמן מלצר, רב העיר סלוצק ומח"ס 'אבן האזל').

אשתו: מרת רישל (בת ר' אריה מלכיאל פרידמן הי"ד מסלבודקא). **ילדיו:** תשעה ילדים,

ביניהם ר' אריה מלכיאל, ר' מאיר, מרת שרה יהודית (נישאה לר' דוד שוסטאל). **מרבתי:** הגאונים העצומים אביו, ר' אהרון סבו, ר' איסר זלמן מלצר, ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק מבריסק, ר' ברוך בער ליבוביץ ור' יחזקאל סרנא.

מתלמידיו: הגר"ח גינזבורג, הגר"צ רוטברג. **מספריו:** ינועם שי"ח - מאמרים ושיחות מוסר **שי"ח ערב** - חידושים על מסכתות הש"ס: פסחים, סנהדרין, סדר קדשים, שבת, עירובין, סוכה, מגילה, חגיגה וקידושין.

כבר בילדותו ניכרו ברבינו כישרונות עליונים ונדירים. הגאון הרב שלמה לורנץ זצ"ל נפגש עם ידידו של רבינו. הוא שוחח עימו אודות גדלות תורתו של רבינו. הידיד סיפר כי רבינו כבר בלט מנעוריו כילד גאוני. לפני שנים רבות למד עימו בחברותא וראה כי הוא 'מדפדף' בגמ' דף אחרי דף. כשהביע בפניו את פליאתו, רבינו הציע לו לבחון אותו.

אותו ידיד סיפר כי הוא נדהם לראות שרבינו מבין במהירות הבזק את כל דברי הגמרא על בוריים. אותו ת"ח, שהשתומם מהעובדה הזו, הלך לספר זאת לזקנו של רבינו, מרן הגאון ר' איסר זלמן מלצר. הגאון אמר לו בפשטות: "אינך מחדש לי מאומה. כבר כשהיה שניאור שלנו ילד כבן שבע ראיתי אותו 'מדפדף' בספר 'חיי אדם'. אמרתי לו: 'בספר 'חיי אדם' צריך ללמוד ולא לדפדף. כששמע דברים אלו ביקש ממני, שאבחן אותו. משמילאתי את בקשתו ובחנתי אותו, ראיתי כי הוא בקי היטב בכל הדפים שדפדף בהם".

בן יקיר היה לגאון רבי שניאור קוטלר ושמו רבי מאיר. כאשר הגיע לפרקו בא בקשרי שידוכין עם בת הגאון רבי לייבל באקסט (ראש ישיבת 'עטרת מרדכי' בדטרויט שבארה"ב). כשבוע לפני מועד הנישואין, התברר שהחתן חולה במחלה הנוראה רח"ל. רבי שניאור אמר למחותנו: "דבר לי אלך. הבה נפגש באמצע הדרך שבין דטרויט ללייקווד" (בגלל המרחק בין שני המקומות). כשנפגשו, רבי שניאור סיפר את הבשורה המרה, כשאנו מסתיר את המצב הרפואי, ואמר לר' לייבל: "הרשות בידכם לנתק את קשר השידוכין ללא כל קפידה מצידנו".

רבי לייבל השיב: "אחר שלקחתי אותו לחתן, הרי הוא כאחד מבני. לא אשלחנו מבית". ענה רבי שניאור: "נקרא לנערה ונשאל את פיה. בתך היא העומדת להינשא ואינך יכול להסכים על חשבונה". רבי לייבל חזר לביתו. הוא סיפר לבתו ושאל אותה אם היא מוכנה להינשא לו בידיעה שיחיה רק לתקופה קצרה. הבת השיבה כי היא מוכנה להתחתן איתו, "אבל בתנאי שהגאון הגדול רבי משה פיינשטיין יעניק את ברכתו, שאזכה להקים ממנו דורות". הגאון רבי משה פיינשטיין בירך והם נישאו במזל טוב. כעבור זמן נולדה להם בת, עד שלדאבון לב רבי מאיר השיב את נשמתו ליוצרה בשביעי של פסח בשנת ה'תשל"ט.

באותו זמן נפטרה לרבי לייבל בת צעירה בימים, כשהיא מותירה אחריה שלושה יתומים. האלמן, שהיה חתנו של רבי לייבל, התחתן בסופו של דבר עם אחות אשתו (אשת ר' מאיר). הם הקימו בית בישראל, כשהם מגדלים ביחד את ארבעת הילדים. לאחר כארבע שנים מנישואיהם עדיין לא נולדו להם ילדים משותפים. התברר שאישה זו היא עקרה, ולעולם לא תלד ילדים. **התברר למפרע, כי אותה בת שנולדה לה בזיווג הראשון היה למעלה מדרך הטבע. זה היה מכוח ברכתו של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין. כמובן, עמדה לה גם הזכות הגדולה שהסכימה להינשא לרבי מאיר, למרות שידעה על מחלתו הקשה.**

הגאון הרב יהושע ישעיה נויבירט זצ"ל- נולד ב-י"ד אדר א' ה'תרפ"ז (1927) בהלברשטאדט שבגרמניה. בהתחלת מלחמת העולם השנייה המשפחה חשבה כי מדינת הולנד הוא מקום מוגן שכן שבהתחלה מדינת הולנד לא היתה שותפה במלחמה. לכן הוריו, שני אחיו ואחותו ברחו לשם. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש כבשו את הולנד. משפחתו של רבינו הסתתרה בחדר אחד במשך כשלוש שנים, כאשר השכנים הגויים סיפקו להם לחם ומים. היה זה נס גלוי, שכן הנאצים עברו מבית לבית וחיפשו יהודים. בשנת ה'תש"ו (1946) שוחררו. רבינו הגיע לנמל ליד מרסיי שבצרפת. בשבת הודיעו לפליטים שיש אוניה שמפליגה לארץ-ישראל. הם אמרו שזאת ההזדמנות היחידה שלהם להגיע לארץ. מכיוון שאף אחד לא ידע מה שמתרחש בעולם, היה חשש ניכר כי מדובר בפיקוח נפש, לכן רבינו התיר לעצמו להפליג.

בדרכו לארץ נדר שאם יזכה להגיע לארץ-הקודש יחבר ספר שיאדיר את כבוד השבת. מיד כשהגיע לארץ התחיל ללמוד בישיבת 'קול תורה'. לאחר שהתחתן והיה לאב צעיר, נחשף לשאלות רבות על הטיפול בתינוק בשבת. כשראה עד כמה הציבור לא מודע למה שאסור לעשות, התחיל בכתיבת ספרו 'שמירת שבת כהלכתה'. הספר התמקד בהתחלה בענייני טיפול בתינוק ושאלות רפואה בשבת. בהמשך התווספו הלכות רבות. רבינו יסד בבית וגן את הישיבה לצעירים 'פני שמואל' ואת הישיבות הגבוהות 'חכמת שלמה' ו'נתיבות חכמה'. העביר שיעורים בקביעות בעיקר בהלכה גם בישיבת 'קול תורה'. במשך עשרות שנים מסר שיעורי דינים בסמינר הישן. שימש כפוסק ההלכה של המרכז הרפואי 'שערי צדק' (יחד עם ר' אשר וייס). שימש כרב ארגון 'החובש הר נוף' למעלה מ-15 שנים. מספר פעמים במשך השנה הגיע לתת שיעורים בהלכות שבת והנהיג את נושא גוי של שבת. הפעיל גמ"ח גדול של הלואאות, וסייע ליהודים רבים בכל התחומים. נפטר ב-ג' תמוז ה'תשע"ג (2013). חי כ-86 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אהרון (כיהן כרב ומו"צ במגנצא, הלברשטאט וברלין). **אימו:** מרת שרה חיה לבית במברגר (נינה של ר' יצחק דב במברגר ושל ה'ערון לנר'). **מרבותיו:** הגאון הרב שלמה זלמן אוירבך (רבינו היה תלמידו המובהק). **ילדיו:** ר' שמחה (משמש במקום אביו בישיבת 'חכמת שלמה'), ר' ברוך (משמש במקום אביו בישיבת 'נתיבות חכמה'), יוסף (נפטר מיטת עריסה כשהיה תינוק). **מספריו:** **שמירת שבת כהלכתה**- הלכות שבת ויום טוב **• קיצור דיני שמיטת קרקעות יאהל שרה**- דיני טהרת המשפחה. **• חינוך הבנים למצוות ודיני קטן • מדריך הלכתי לאחיות בבתי חולים לשבתות וחגים.**

אחד הספרים המפורסמים ביותר בדורינו על הלכות שבת הוא ספרו של רבינו 'שמירת שבת כהלכתה'. רבינו סיפר פעם על הסיבה להוצאת ספרו. לאחר שעבר את השואה הנוראה ועלה לארץ ישראל באוניית מעפילים, נאלץ לעלות עליה בשבת קודש מחמת חשש לפיקוח נפש. הדבר ציער אותו במיוחד, מכיוון שבמשך כל שנות המלחמה הקשה הצליח לשמור מצוות עד כמה שאפשר, ובמיוחד שמר על שבת קודש. איך יתכן שדווקא עכשיו לאחר המלחמה, כשיצא לחופשי, יחלל את השבת? רבינו קיבל על עצמו, שה' יזכה אותו ויעשה משהו עבור השבת. כך עלה הרעיון לכתוב ספר על שמירת שבת.

הקפדתו של רבינו על שמירת שבת גם הצילה אותו מסכנת מוות. רבינו לא חש בטוב והרופא נתן לו מרשם לתרופה. באותה תקופה המשפחה סבלה ממכת עכברים בבית והרופא נתן גם מרשם לרעל עכברים. בליל שבת רבינו רצה לקחת מהתרופה שנתן לו הרופא ומצא שטעמה מר. רבינו החליט שאין ליטול דבר מר בשבת משום עונג שבת ויתחיל לקחת את התרופה רק לאחר השבת. למחרת, כאשר הרופא ערך אצלו ביקור נוסף, התברר שהרופק טעה והחליף בין התרופות - את רעל העכברים רשם כתרופה למיחושים ואת התרופה רשם כרעל עכברים. בזכות הקפדתו על שמירת שבת בדקדוק, השבת שמרה עליו והצילה את חייו.

רבינו הקים גמ"ח בשם 'זכרון יוסף' ע"ש בנו, שנפטר מיתת עריסה כשהיה תינוק. בתקופת החגים הבית היה הומה אדם. אנשים באו לקבל צדקה והרב חילק. הרב היה מקבל בממוצע ביום מאה מכתבי צדקה! רבינו פיתח שיטה מסודרת ומדוקדקת לחלוקת הצדקה- מי שמגיע עם המלצות מסודרות מעשרה רבנים שהרב הכיר אותם וסמך עליהם - מקבל את הסכום ע"פ דירוג מיוחד. עוזריו שביקשו לעשות 'שימוש' חכמים אצל רבינו היו בודקים ומעבירים לרב בצד פתק - למשל דרגה 3. הרב היה מכניס את היד לכיס מסוים, מוציא סכום כסף ונותן לעני. דרגה אחרת - כיס אחר. הכול מאורגן.

יום אחד אישה קשת יום ועניה הגיעה לחלוקת הצדקה. היא הושיטה מכתב המלצה, שנראה קרוע ומטושטש, מהשנה שעברה, עם כתב לא ברור ומרבנים לא מוכרים. העוזר לא ידע מה לעשות ופנה לרב שיחליט. הרב בדק את המכתב ואמר לאישה: "מצטער, אני לא יכול לתת לך כסף". האישה התחננה: "באתי לעזרה, והרב דוחה אותי?" הרב ענה: "אני נאמן ע"י האנשים שנותנים לי כסף - שיש לי תנאים מיוחדים וקריטריונים, שעליהם אני מקפיד. אני פשוט לא יכול, מאוד מצטער". האישה כעסה, והתחילה לדבר דברים קשים.

הרב נכנס לחדרו, יצא עם שטר של 100 ש"ח, נתן לאישה ואמר: "זה מהכסף שלי, זה מה שאני יכול לתת". האישה ענתה: "אני רוצה שטרות ירוקים כמו כולם ובסכום של כולם!". ענה הרב: "אני מאוד מצטער, אני לא יכול. נותני הכסף סומכים עלי. הם נתנו לי כדי שאקפיד על הכללים". האישה התחילה לצעוק ולקלל את הרב. עוזריו רצו להוציא אותה מביתו. אבל הצדיק אמר להם: "לא! אל תעשו דבר". הרב נעמד ליד החלון הסתכל לרצפה, שמע ושתק. האישה המשיכה לקלל ולא התקררה דעתה עד שאמרה: "**הלואי שימותו כל בניך בחייה**".

אשת הרב שמעה את הצעקות, נכנסה לחדר ואמרה לאישה: "בואי בבקשה, יש לי משהו לומר לך". כך היא הצליחה להוציא אותה מהחדר. הרב אמר לעוזריו: "עד היום לא ידעתם מה זה 'שימוש'. רק היום למדתם. אתם חושבים, שכשתהיו רבנים תיהנו מהכבוד שיחלקו לכם? לא ולא. להיות רב או איש ציבור זה אומר לסבול ביזיונות, חשדות ולספוג הכל. רק עכשיו אתם יודעים, לקראת מה אתם הולכים. רק אם אתם אומרים - אעפ"כ ולמרות הכל אנחנו רוצים להיות רבנים ואנשי ציבור - רק אז זה נקרא קבלת עול הציבור באמת".

קרדיט תמונה: Shmuelxq, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הגאון הרב יהודה דרעי זצ"ל- נולד ב-ג' אב ה'תשי"ז (1957) בעיר מקנס שבמרקו. הוריו גרו באחד הרבעים החדשים המבוססים בעיר. בגיל חמש התחיל ללמוד בבית הספר 'אוצר התורה'. בשנת ה'תשכ"ח (1968) כשהיה כבן עשר שנים משפחתו עלתה לישראל וגרה בבית ים. הוריו חששו מהשכונה שבה גרו מכיוון שהיו שם מקרה פשיעה ולכן הכניסו אותו ואת אחיו 'למתיבתא' חרדית בחדרה שכללה פנימייה. בשנת ה'תשל"ג (1973) לאחר כשלוש שנים הפנימייה נסגרה והוא עבר עם שאר התלמידים לישיבה החרדית הספרדית 'פורת יוסף' בירושלים. בהמשך עבר לישיבת 'עטרת ישראל' הליטאית. מגיל צעיר מאוד שקד ועמל על התורה הקדושה בבקיאות נפלאה, דף אחר דף אחר דף, ולאחר סיום לימוד ש"ס המשיך בכל חלקי השולחן ערוך עד שהפך למרביץ תורה והוראה בישראל היושב על מדין. לאחר נישואיו שימש במשך כעשר שנים כרבה של שכונת רמות בירושלים. שם גם שימש כראש כולל אברכים 'קול יהודה' שהקים בעזרת אחיו.

זכה לקרבתו המיוחדת של מרן הרב עובדיה יוסף ז"ל שראה בו כבן ממש. בשנת ה'תשל"ז (1997) התחיל לשמש כרב העיר באר שבע. מתוקף כך שימש כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל. בנוסף שימש כיו"ר הוועדה למועצות דתיות, סת"ם, מילה ויו"ר ועדה לאישור מועמדים לבחינות בדיקות. חולל מהפכה אדירה של תורה ויהדות. עמד על משמר הכשרות. השיב רבים מעוון. בזכות נועם הליכותיו ומתק שפתיו ידע להאהיב את היהדות ולקרב רבים לאביהם שבשמיים. היה סמל ומופת לרב בישראל הבקיא בכל מכמני התורה וההלכה. דעתו הייתה מעורבת עם הבריות, בהקשבה ומציאת שבילי זהב למניעת מחלוקת. העמיד אלפי תלמידים. היה מועמד לתפקיד הרב הראשי לישראל. בשנת ה'תשפ"ד (2024) אושפז במחלקה לטיפול נמרץ בהדסה עין כרם במצב קשה בעקבות זיהום ברגלו שגרם לקריסת מערכות. נפטר ב-ג' תמוז ה'תשפ"ד (2024). חי כ-67 שנים. ציונו בבית הקברות סנהדריה בירושלים. בנו הרב אברהם ממלא את מקומו ברבנות בבאר שבע.

אביו: ר' אליהו. **אמו:** מרת אסתר לבית אזוגי. **אשתו:** מרת מרים (בת הרב יצחק טולידנו). **ילדיו:** ר' אברהם (ממלא מקומו ברבנות באר שבע), ר' ברוך (נשוי למרת מרגלית בת הגאון הרב יצחק יוסף), בן נוסף (נשוי לבתו של הגאון הרב אברהם יוסף) ובן נוסף. **מרבותיו:** הגאונים רבי בן ציון אבא שאול, הרב יהודה מועלם, מרן הרב עובדיה יוסף, הרב ברוך מרדכי אזרחי. **מספריו:** **יאמרי יהודה-** מאמרים ושיחות מוסר בש"ס ובמדרשי חז"ל, הגדה של פסח, הנישואין בהלכה ובאגדה **יאבני עזר-** על שו"ע **יחגים וזמנים-** מאמרים ופסקי הלכות על סדר המועדים **יזאת ליהודה-** מאמרים, פסקי הלכה, תקנות והנהגות, אגרות ומכתבים. נתיבי הוראה - הלכות איסור והיתר.

יפור מדהים של רבינו הגיע למכון 'אוצר ההלכה' ובו רבינו מתאר את מאבקי הכשרות בתחילת דרכו ברבנות העיר באר שבע. מהסיפור ניתן להבין אלו החלטות מורכבות ולא פשוטות שעל רב העיר היה צריך לקבל וכן את מידותיו הטובות של מורנו ויכול לשפוך אור על הסייעתא דשמיא שזכה משמיים.

15 שנה אחרי מינויו לרב העיר, בחודשים הראשונים עשינו תקנה, שחלק האחורי של הבהמה לא יכנס לעיר, מהסיבה שקשה מאוד לקר אותו מהחלב, נכון שזה אפשרי, אבל זה מאוד קשה, מאז אין ניקור והכשרה של החלק האחורי של הבהמה אצלנו בבאר שבע, ועד היום ברוך השם עומדים בזה.

רבינו סיפר על אירוע חריג: מפקח הכשרות של אגף הבשר ברבנות באר שבע התקשר אליי ואמר לי: "תשמע, משאית גדולה מאוד של אחד מהקצבים הגדולים המפורסמים הגיעה עם חלק אחורי. הוא לא ידע מהתקנה הזאת כי היא היתה תקנה חדשה והוא לא שמע עליה. מדובר בסכומי עתק, משאית ענקית, מה לעשות?".

רבינו פירט על הדילמה: "האם בדיעבד אנחנו נעשה ניקור ונכשיר לו, או שנאמר לו להחזיר הכל, זה הפסד גדול בשבילי. מצד אחד, הוא צודק, מסכן, הוא עדיין לא שמע על התקנה החדשה. מצד שני, אם אני נכנע פה, גמרנו, זו פירצה שפורצת לנו את הכל. לתקנה זו כבר לא יהיה לה שיניים".

"אמרתי למפקח הכשרות", רבינו סיפר, "תן לי עד מחר, נישן על זה לילה". המפקח הכשרות צעק לי: "מה זה נישן?". עניתי לו: "תמתין רגע, תן לראות מה אני עושה". באותו הלילה לא יכולתי להירדם! כל הלילה אני חושב מה לעשות- ממנום של ישראל חביב, בוא נוותר לו, מצד שני, מה, תוותר לו, אחרי אירוע כזה אין תקנה".

בבוקר בשעה 7 בבוקר מפקח הכשרות התקשר אליי ואומר: 'כבוד הרב, לא צריך לפסוק'. שאלתי בתמיה: "מדוע?", והוא ענה לי- הבדואים גנבו לו את המשאית עם כל החלקים האחוריים. גם את המשאית עם הכל. הצטערתי, אמרתי, "מסכן, הבן אדם אולי בגלל התפילות שלי הוא הפסיד את המשאית!".

המשגיח כשרות אומר לי: "כבוד הרב, אל תשאל איך הקצב שמח! עכשיו הוא יקבל ביטוח כפול ומכופל מכל המשאית". רבינו חתם את סיפורו: "הבן אדם שמח ואני שמח והעיר באר שבע צהלה ושמחה ברוך השם", זה נקרא דוגמה של סייעתא דשמיא, זה לא ניסים ולא נפלאות, רב עיר שבאמת עובד לשם שמיים, ולא עושה חשבון לכלום, הקב"ה עומד לימינו ומסייע בידו להעמיד את חומות הכשרות בעירו בעוז ותעצומות. (מעובד מתוך 'אורות השבת') קרדיט תמונה: יצחק בצון, רישיון CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

הגאון המקובל הרב אליהו לופס זצ"ל- נולד בחאלב שבסוריה ב-י' טבת בשנת ה'תר"ן (1889). מקטנותו קיבל חינוך תורני בין ברכי תלמידי חכמים. כבר כשהיה בן חמש-עשרה שנים בלבד התחיל ללמד תורה לבני המקום. ניחן בכישרונות מיוחדים בחינוך והדרכה ובלימוד הש"ס. נודע כדרשן בחדש בעל כושר מנהיגות וקנאי לכל דבר שבקדושה.

בשנת ה'תרע"א (1911) כאשר פרצה המלחמה בין איטליה לטורקיה, נסע עם הוריו למצרים. בשנת ה'תרע"ג (1913) עלה יחד עם הוריו ואחיו לחונן את עפרה של ארץ ישראל, וכשהגיעו לארץ התיישבו בירושלים עיר הקודש. בשנת ה'תרע"ו (1916) טורקיה הגלתה את כל הנתינים הזרים שנמצאו בארץ, ורבינו ומשפחתו הוגלו לאנטוליה, משם נדדו לאנקרה. בדרכם חזרה לארץ חנו בעיר קושטא. בשנת ה'תרע"ט (1919) הגיע שנית לארץ ישראל.

אחר חתונתו המשיך לשקוד על לימודו בישיבת 'אוהל מועד' מייסודו של הגאון הרב עזרא הררי זצ"ל. פתח קרן 'טוב חסד' שעסקה במתן הלוואות לת"ח וכן הקרן איפשרה בדיקה של מזוזות ותפילין בחינם לאנשים מעוטי יכולת. נמנה עם חכמי ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' יחד עם הגאון המקובל רבי שאול דוויק הכהן זצ"ל. בחודש אייר ה'תרפ"ג (1923) עם פתיחתה של ישיבת 'פורת יוסף' התמנה לכהן כר"מ במשך חמש עשרה שנים.

בסוף ימיו התמנה לחבר בד"צ לעדה הספרדית בירושלים. הרבה בתעניות וסיגופים. בלילות היה מנדד שינה מעיניו ועוסק בתורה. **בשנות חייו האחרונות, היה מונע את עצמו מלישון במיטה, אלא היה יושב ומתנמנם על כיסא סמוך לשולחן, וחוזר ומתעורר לעסק התורה. גאון בנגלה ובנסתר.** עסק בהשכנת שלום בין אדם לחברו. חייו היו מלאי צער וייסורים, בעודו בשיא פריחתו, נפל למשכב עד אשר השיב את נשמתו לבוראה. נפטר ב-ד' תמוז ה'תרצ"ח (1938). חי כ-48 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אשתו:** מרת דבורה (בת ר' משה סיתהון שומר). **מרביתו הגאונים:** ר' עזרא שעיו, ר' שלמה לניאדו, המקובל ר' שאול דוויק הכהן. **מתלמידיו:** מרן הגאון הראשל"צ ר' עובדיה יוסף. **מספריו:** **בן אביחל- דרושים והספדים יאמרי פי- חידושי תורתו.**

לאחר מלחמת העולם ביקש רבינו לחזור לארץ. כשהיה באוניה גילה כי במרתף האוניה ישנם חיילים יהודים שגויסו בכוח הזרוע לצבא הטורקי, והיו חולים במחלות מסוכנות ומדבקות ר"ל. **מטבע הדברים, חששו כולם לטפל בחולים, שמא ידבקו. אולם רבינו לא מנע את עצמו ולא חשש על בריאותו, אלא ירד אליהם בעצמו כמה פעמים ביום! וטיפל בהם האכיל והשקה אותם,**

ובזה הציל בוודאות כמה נפשות לחיים, וזו הייתה דרכו בקודש של רבינו וכל ימיו השתדל לגמול חסד בגופו ובאונן עם חולים זקנים וגלמודים. במקרים אחרים לקח רבינו איתו מתלמידיו אצל חולה זקן, וטיפל לפניהם בחולה. כדי לחנכם במידה זו של גמילות חסדים, ומכאן אפשר ללמוד מעט עד כמה היה רבינו מסור להצלת כל נפש מישראל.

בשנת ה'תרע"ו הוציאה ממשלת טורקיה גזירת גלות על כל הנתינים הזרים שנמצאו בארץ. יחד איתם הוגלו רבינו, הוריו ובני המשפחה לאנטוליה. כשהגיעו הגולים לעיר אנקרה חרדו תושביה היהודים לקראתם, וקיימו בהם מצוות הכנסת אורחים, וביחוד הראו חיבה לרבינו ואביו בתור תלמידי חכמים, שהגיעו מירושלים עיר הקודש.

בימים ההם הציעו לרבינו לקנות בגד יקר של משי (מדובר בלבוש מיוחד המיועד לתלמידי חכמים), שהיה בידי אלמנה אחת שאותו לבש בעלה ז"ל, ודרשה בעד הבגד מחיר יקר. היכולת הכלכלית של רבינו לא איפשרה בידו לקנות אותו. **בערב נראה לה בעלה בחלום, וציווה עליה לתת את הבגד לרב הירושלמי.**

אולם, האלמנה לא הטתה אוזן ולא השגיחה לדבריו באומרה: "דברי חלומות- לא מעלים ולא מורידים". למחרת נראה לה בעלה בשנית בחלום, ואיים עליה **במפורש, כי אם לא תמחר ותיתן את הבגד לרבינו- תיענש!** היא כמובן התעוררה בבעתה והשכם בבוקר רצה ונתנה את הבגד לרבינו במתנה, וביקשה ממנו מחילה סליחה וכפרה. **מעשה זה התפרסם בכל העיר, וכולם הכירו בגדולת רבינו ומעלתו.**

עסק התורה ברבים, היה אצל רבינו גולת הכותרת של מפעליו הרבים. מעולם לא מנע את עצמו, ולא החמיץ אפשרות של לימוד תורה, בין עם חברים או תלמידים ובין עם בעלי בתים. וזאת בנוסף ללימוד 'חוק לישראל' שהיה מלמד בכל יום אחר תפילת שחרית במשך יותר משעתיים והיה מבאר ומסביר להם את המשנה, הגמרא וכו'.

כחודשיים לפני שהתבקש לבית עולמו נפל למשכב וסבל חיי צער וייסורים. כשנשאל ברגעיו האחרונים, מה רצונו ויעש, אמר: "בקשו רחמים!". לעומד לידו אמר: "הוצא את המקל מידך... בשעה זו אסור להחזיק מקל". לאחר מכן אמר לו: "רואה אתה אותם? אתה מכיר אותם?" והצביע לצד ימינו, לקראת הצדיקים שיצאו לקראתו.

הביוגרפיה והסיפורים מעובדים מתוך 'מיקרי ירושלים'

קובץ רשימות תולדות וזיכרונות על הרה"ג אליהו לופס זצ"ל שיצא למלאת השנה הראשונה לפטירתו.

הרב המקובל הנסתר מכלוף כלפה זצ"ל- נולד בשנת ה'תרע"ו (1916) בעיר לואד הסוף שבאוג'ר. משחר ילדותו דבקה נפשו בתורה הקדושה ומאוחר יותר בזוהר הקדוש. התרחק מהרבנות ואהב את המלאכה ביחידות ובצנעה רבה. עלה ארצה בשנת ה'תש"י (1950) והתיישב במושב תלמים, הרחק מכל קרוביו. מאחר ולא הכירוהו התייחסו אליו כאל אדם פשוט. בשנותיו הראשונות היה רועה צאן. כששקע בלימודו, רעו הצאן בשדות זרים. מיד עמד ומכרן והתמסר כולו ללימוד תורה.

בשנת ה'תשמ"מ (1980) התאלמן ובשנותיו האחרונות התגורר עם בנו. מצבו הכלכלי מאז ומתמיד היה דחוק והתפרנס מקצבת זקנה. השכים קום בכל לילה בשעה 01:00 לסדר לימודו. סגפן עצום. קבלת תעניות היו אצלו תדיר, שנים רבות צם 40 יום רצופים בתקופת הימים הנוראים, מלבד ימי שובבי"ם וערב ר"ח ועוד עבור תיקונים נוספים. כל הנהגותיו היו לפי דעת רבינו האריז"ל. מאחר וסיגף עצמו סבל קשות במעיו.

כפי שמשתמע מכתביו הצנועים אליהו הנביא היה רגיל אצלו. מקובל. גאון בנסתר. בעל רוח-הקודש. כשנה לפני פטירתו בעקבות נס מבורא עולם שנעשה על ידו התפרסם הצדיק ואנשים ממקומות שונים, החלו להתדפק על דלתו לבקש מרפא, עצה ותפילה. רבינו עזר וסירב בכל תוקף לכל תמורה שהיא, אף כי מצבו הכלכלי היה דחוק מאוד. אנשים סיפרו שנושעו בזכות תפילותיו ועצותיו וכי הצדיק לא מחשיב עצמו ומתרעם שפונים אליו, אך אינו יכול להשיב פני השרויים בצרות ריקם. מעשים רבים נודעו רק לאחר פטירתו, כי אסר את הפרסום בחייו. נפטר בתאונת דרכים בד' בתמוז ה'תשמ"ח (1988). חי כ-72 שנים. ציונו בנתיבות.

אביו: ר' מבורך. **אמו:** מרת ורדה. **מרבותיו:** ר' שלמה נחמיאס ור' שלום כלפה (דודו). **ילדיו:** ר' יואל, ר' אבנר, מרת יהודית אסנת, מרת דינה צביה. **מספריו:** **יפרד"ס להרמ"ך.**

אישה שחלתה במחלה סופנית ל"ע הייתה בקשר טלפוני עם רבינו, ממנו קיבלה הרבה עידוד וסיוע נפשי עד יום פטירתה. באחד מן הימים כשהתקשרה שאל אותה הצדיק: "מה שלום בעלך שיחיה?". היא הרגישה שמשהו קרה לבעלה ושאלה בבהלה: "מדוע הרב שואל וכי קרה משהו לבעלי?". השיב לה הרב כשהוא מרגיע אותה: "**אין מקום לבהלה. בעלך קיבל מכה קטנה בראשו, הוא יעבור טיפול קצר וישוחרר מיד.**"

האישה התקשרה מיד לביה"ס, מקום עבודתו של בעלה ושאלה היכן הוא ואם אפשר לקרא לו לטלפון הם שלחו מישהו לקרא לו... ומהמסדרון נשמעו צעקות: "פלוני נפצע! פלוני נפצע! הזעיקו אמבולנס!". האישה מביתה הרגיעה את מזכירות ביה"ס (במקום עבודתו של בעלה), שלא ידעו איך לספר לה ולא הבינו את "צירוף המקרים", ואמרה להם: "**אני יודעת... אני יודעת... זוהי רק מכה קטנה בראש. הוא יטופל וישוחרר מיד.**"

זוג הורים שבאו להתארח אצל קרוביהם במושב, הגיעו לרבינו בערב שבת עם בנם התינוק, כשהוא בוכה וצווח ואינם מצליחים להרגיעו. הזוג אמר לצדיק שהם חוששים שהילד נפגע מעין הרע וביקשוהו שיעשה לילד פדיון נפש. צחק רבינו ואמר: "**הילד לא צריך שום פדיון אלא צריך שיטפלו לו בפצע שתחת בית שחיו.**" אמו שהייתה נתונה בלחץ נפשי רב אמרה, שזה לא יתכן, שהרי קילחה אותו בבוקר ולא הבחינה בדבר. אך כשהפשיט אבי התינוק את בנו גילה להפתעתו ולהפתעת אשתו, **פצע מוגלתי בדיוק במקום שציין רבינו.** הללו נדהמו מרוח-הקודש של רבינו.

מעשה באדם שהיה חשוך בנים למעלה מעשר שנים! הלה ביקש מרבינו שיתפלל עליו שיפקדהו ה' בבנים. ענה לו הצדיק: "**דע לך, ישנו אדם צנוע וחסיד שפגעת בו במעשיך ושמו הוא... על כן מנע ה' ממך פרי בטן. גש אליו ובקש את מחילתו, אם ימחל לך בלב שלם, יש סיכוי שעוד השנה תחבוק בן.**"

בשמוע הלה את דברי רבינו ניגש במהירות לאותו החסיד התחנן וביקש את מחילתו על כל מה שעשה לו, מחל לו החסיד בלב שלם, ואשתו נפקדה עוד באותה שנה וילדה עוד שני בנים נוספים לאחר מכן. כששאל אותו אדם: "כיצד אוכל לגמול לך על זאת?" השיב רבינו: "**לא אני עשיתי זאת, אלא מה' יצא הדבר. הבטח לי שלא תפרסם זאת לאיש בעודי בין החיים.**" ואכן הסיפור פורסם רק בשבעה ע"י אותו אדם שבדיו הווה עובדא.

כשנה לפני פטירתו, במוצש"ק הגיעה אליו משלחת של קרובי משפחה בבקשה להתפלל על בן משפחה ששכב על ערש דווי. רבינו לא רצה להשיב פניהם ריקם, עודד אותם וברך את החולה ובישר להם, **שנראה לו שהבעיה מקומה בקיבה ותוך מספר ימים יבריא החולה, וכך היה. תוך שבוע, לתדהמת הרופאים, קם החולה ממיטת חוליו.**

באחת החופות שנערכו במושב בעת עריכת הכתובה, התבקש אחד הנוכחים לשמש כעד, מיד התערב רבינו בטענה, **שהעד אינו ראוי להעיד שכן קרוב משפחה הוא.** הלה תמה על טענה זו שכן לא ידוע לו על קרבת משפחה כלשהי לאחד מבני הזוג, אך הצדיק התעקש ואף לגודל תדהמתו פירט את הקשר המשפחתי הפוסלו מלהיות עד עפ"י דין תורה. בני משפחה שהגיעו למקום אשרו מיד את דברי רבינו והעד נפסל.

הרב עזריאל הילדסהיימר זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"פ (1820) בהלברשטאט בגרמניה. התייתם מאביו בגיל צעיר. מגיל 17 למד בישיבתו של ר' יעקב עטלינגר והיה לתלמידו המובהק. משם עבר לברלין ולמד בבית המדרש.

בשנת ה'תר"ו (1845) התמנה כרבה הלברשטאט. שם לימד ש"ס ופוסקים ורבים מקהילות אחרות באו ללמוד מפיו. בשנת ה'תרי"א (1851) בהיותו בן 31 שנים התמנה כרבה של אייזנשטט (אוסטריה). בבואו הקים בת-מדרש להכשרת רבנים אליה פנו ממקומות רחוקים וברבות הימים הייתה היא לשנייה במספר תלמידיה בהונגריה.

בשנת ה'תרכ"ט (1868) עבר לכהן כרבה של קהילת 'עדת ישראל' בברלין. בכהונה זו החזיק שלוש שנה, עד יום פטירתו. בשנת ה'תרל"ד (1873) הקים את בית המדרש לרבנים, ועמד בראשו. הקים מוסדות חסד רבים. בנה בירושלים 73 בתים למחוסרי בית.

נסע והתרים עבור קהילות יהודיות רבות ודאג לשיפור תנאי חייהן בנייהן נודעו הקהילות של יהדות אתיופיה ופרס. ניהל, כל ימי חייו, מלחמה תקיפה בתנועת הרפורמים. ענוותן. איש אמת. דאגת הזולת הייתה בראש מעייניו. על שמו נקראו המושב עזריאל ורחובות בירושלים ותל אביב-יפו. נפטר ב-ד' בתמוז ה'תרנ"ט (1899) בברלין. חי כ-79 שנים.

אשתו: מרת הנרייטה הירש. **מרבותיו:** ר' יעקב עטלינגר (רבה של אלטונא, בעל 'ערוך לנר'), ר' יצחק ברנייס (ממנו למד להיות דרשן). **מספריו:** ישו"ת ר' עזריאל הילדסהיימר • חידושים על הש"ס (בנוסף הותיר כתבים רבים אשר לא הגיעו לדפוס).

הרב ניצל את הזמן בצורה מדהימה. כאשר התעורר ר' עזריאל משנתו הקצרה, אף באמצע הלילה, קם מיד ממיטתו והתחיל בלימודיו. לא פעם קרה בשעה מאוחרת, במוצאי שבת, כשבני משפחתו עדיין ישבו ושוחחו, שהוא נכנס לחדר כשנר בידו, ולמרות שנאמר לו, כי חטף רק תנומה קלה - **ישב אל שולחן הכתיבה ולמד ועבד במשך כל הלילה.**

פעם שמע ר' עזריאל שיחה בין שני אנשים. אמר האחד לחברו, שיש לו זמן רב מדי, ואינו יודע כיצד להעבירו. פנה אליו ר' עזריאל: **"יש לך זמן מיותר, אולי תמכור לי אותו?!"**

פעם ביקר בשווייץ לצורך גיוס תומכים לבית-המדרש לרבנים, ושהה בעיר באזל. באחד הערבים היה בביתו של ר' שמואל שטראוס (בכספו נבנה בית-הרפואה 'שערי צדק') עד סמוך לחצות. למחרת היום סיפר בעל הדירה, בביתו התארח ר' עזריאל, כי באותו לילה הלך הרב לישון בחצות. זמן קצר לאחר השעה אחת בלילה, שמע הוא את הצדיק מהלך בחדרו הלך וחזור, בחושבו, שהרב אינו חש בטוב, נכנס לחדר ושאלו לשלומו. **השיב ר' עזריאל בחיך, כי הוא ישן שעה אחת בלבד.**

צעיר יהודי מהעיר באזל בשווייץ, בא ללמוד בברלין. חדרו היה ממוקם מול חדרו של ר' עזריאל. הוא גמר אומר, כי כל זמן שידלק אור בחדרו של ר' עזריאל, אף הוא יישאר ער. **אחר כמה לילות לא היה יכול להחזיק מעמד. קם ושכר לו חדר במקום אחר.**

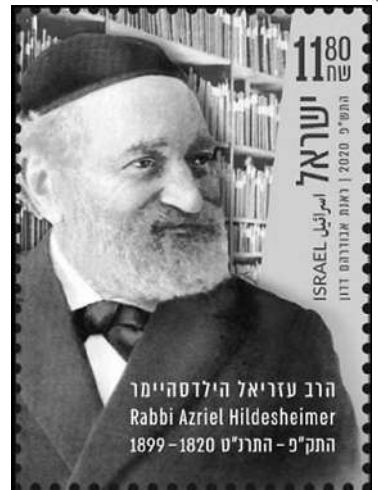
רבי עזריאל כה ברח מן הכבוד, עד כי נהג לנסוע ברכבת במחלקה הרביעית הפשוטה ביותר, שבה היו ספסלי עץ בלתי מרופדים. בני משפחתו עמדו על כך שאין זה יאה לו לנסוע במחלקה זו. לפיכך נהג, בנוסעו ברכבת מברלין להלברשטאט, לצורך ביקור בני משפחתו, לנסוע במחלקה השנייה המכובדת. אבל, למעשה קנה כרטיס במחלקה זו רק מברלין לפוטסדם, תחנה הסמוכה לברלין, מתחילת הדרך ועד תחנה זו ישב במחלקה הרביעית.

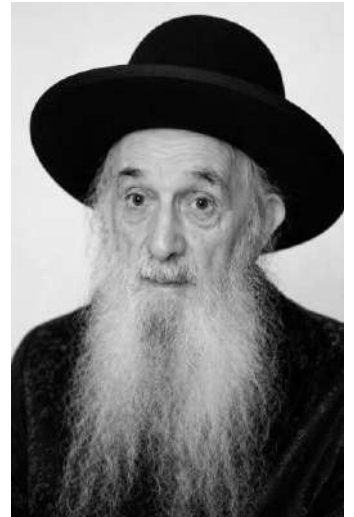
בנסיעותיו בעבור ישיבתו באייזנשטאט, נסע לעתים קרובות בשעה מאוחרת בלילה למרחקים, בעגלה פתוחה, הפשוטה ביותר. כך נהג אף בעת סופה וגשם, ולא פעם נרטב ונאלץ להחליף בגדיו. גם לעת זקנותו, כשנסע בעבור בית-המדרש לרבנים, ישב באומניבוס בקומה העליונה, למרות היותה פרוצה לרוח, וברכבת במחלקה הרביעית.

על מידת האמת של הרב ועל קיום הפסוק: **"מוצא שפתיו תשמר"** (דברים נג, כד) יעיד הסיפור המופלא הבא: פעם נאלץ ר' עזריאל לסור בשבת בברלין אל אחד מראשי השלטון, בעניין פיקוח נפש דחוף ביותר לקהילות היהודים במדינה, שלא ניתן היה לדחותו למחרת היום. במהלך השיחה הושיט המארח הגוי קופסת סיגריות, והציע לאורחו שייטול מתוכה סיגריה אחת לעישון.

היות ודובר ביום שבת ור' עזריאל לא רצה חלילה לפגוע באותו אחד מראשי השלטון לפיכך ביקש את סליחתו, באומרו **'אינני מעשן'**. המארח גילה הבנה לכך, והם חזרו ועסקו בעניין שלשמו בא ר' עזריאל. הפגישה הסתיימה ב"ה לשביעות רצונו המוחלטת של ר' עזריאל. ואף שכל הימים, עד אותה פגישה, נהג ר' עזריאל לעשן בתדירות גבוהה (היה זה בטרם הוברר, כי העישון אינו בריא), מאז ואילך קיים מוצא שפתיו, ויותר עד סוף ימיו לא באה סיגריה לפיו.

למרות עומס עבודתו הרב, לא ביטל ר' עזריאל אף שיעור, אפילו אם נסע במשך כל הלילה הקודם בעבור צורכי ציבור. פעם אחת בלבד לא קיים את שיעוריו במשך יומיים, משום שהיה טרוד במגבית בשביל שתי יתומות, שנותרו בחוסר כל לאחר פטירת אביהן. כשהיה עליו לנסוע, עשה מראש חשבון מדוקדק של שעות הלימוד שמהן יעדר, והשלימן קודם נסיעתו.

הרב הצדיק חיים משה מנדל זצ"ל - נולד בשנת ה'תרס"ה (1905) בעיר ביסטריץ שברומניה. בילדותו היה חוק מדינה המחייב כל ילד יהודי ללמוד לימודי חול בבית-ספר של גוים. אולם הוא התחמק לביה"כ ולמד שם לבד. במלחמת העולם הראשונה, כאשר משפחתו ברחו על נפשם, לקח עמו רבינו והוא בן תשע שנים, רק ספרים במקום לקחת אוכל וביגוד. כשדודו תמה לפשר מעשיהו, הסביר הילד: **"אני אינני צריך מזון אני צריך מזון רוחני!"**.

בגיל שבע עשרה **ידע בעל פה ש"ס עם פירוש רש"י ותוספות**, וזאת נלמד מסיפור שבערוב ימיו, כשביקש רבינו לעודד את נכדו ללמוד בהתמדה, אמר לו: **"דע לך, לפני גיל עשרים כבר נבחנוני על הש"ס כולו" גמרא רש"י ותוספות**. לאחר שמילא כריסו כדקיאות בש"ס ופוסקים, שקד על לימודי כתבי האריז"ל. ישב כדין בעיר טמשוור.

בעל יסורים. במשך שנתיים רותק למיטת בית הרפואה ללא יכולת לנוע. נותר משותק ברגליו עד סוף ימיו עקב כדור שנורה ברגלו. יותר מאוחר גברו בעיות בלבו ובעוד אברים שגופו. למרות כל יסוריו **מידת הביטחון לא סרה ממנו. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. העיד על עצמו כי אליהו הנביא הגיע עליו מספר פעמים כדי להצילו. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. שקדן עצום. כל שעות הלילה הוקדשו ללימוד רצוף בלתי פוסק של גפ"ת.**

עלה ארצה בשנת ה'תש"ט (1948) והתגורר שנה בצפת. בביקור למירון, נכנס לציון רשב"י זמן רב, וביציאתו השליך את מקלות הברזל ששימשו לסיוע בהליכתו. בשנת ה'תשמ"ב (1982), בעת תפילתו בכותל-המערבי התגלה לפניו איש פלאי ואמר לו: **"תתגלה ותתפרסם, ויהיה בידך הכוח לברך את ישראל ולפעול ישועות" ומאז רבים פנו אליו ונושעו.**

כאשר כתב פתקא ל"באבא סאלי", הצדיק ראה את כתב היד, מיד אמר עליו: **"בעליו של כתב היד הזה לא טעם טעם חטא מימיו! משה בן ליבא צדיק גמור, צדיק יסוד עולם!"**. כאשר הסטייפלר צוק"ל הזדמן לבית-הכנסת בו רבינו שימש כסנדק, התבטא: **"ניכר שכאן מתגורר תלמיד חכם מובהק"**. לימים היו יהודים שהסטייפלר שלח אותם אל רבנו, לקבל את ברכתו. על-שמו נבנה בית-כנסת ברח' ראב"ד וחותרו ר' ירחמיאל משמש בו כרב. ב-ד' תמוז ה'תשנ"ו (1996) התבקש לבית-עולמו לאחר שסבל גדול מדלקת ריאות. ציונו בבני-ברק. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' מאיר יוסף. **מרביתו:** ר' יחזקאל בנעט, ר' יהודה סגל ראזנר הי"ד (בעל ה'אמרי יהודה' מסעקלהיד- נתן לרבינו היתר הוראה). **חתניו:** ר' ירחמיאל בירצויג, ר' דוד חיים שטרן (ייסד ישיבה גדולה ואגודת חסד. רבים ממתינים שעות ארוכות כדי לזכות בברכותיו אשר לא שבות ריקם)

על העובדה, שהרב היה בעל רוח-הקודש, יעידו הסיפורים המופלאים הבאים. העיד אחד מתלמידיו: "רבינו עודדני למסור שיעור גמרא כל בוקר. בתקופת מלחמת המפרץ, עברו לילות חרדה על יושבי גוש דן, וחלק ממשותפי השיעור נעדרו. הייתי מגיע בקביעות להתפלל מנחה בבית מדרשו של רבינו, ובכל יום היה אומר לי כבדרך אגב את מניין המשתתפים, שהופיעו היום בשיעור שלי! פעם אחת לא בא איש משומעי השיעור, לא היה לי למי למסור... באותו יום כשראה אותי אמר לי: "היום לא היה איש בשיעור שלך." (הראה לעיניו)

בכוס של הבדלה ראה רבי משה עתידות. פעם באמצע הבדלה צעק רבי משה: "דם ואש ותמרות עשן" מספר פעמים, ובאותו שבוע התחילה מלחמת יום הכיפורים.

שנים מספר לפני השואה, ראה על מצחי אנשי עירו את האותיות הי"ד (ר"ת ה' ינקום דמו) שרמזו לו בזה שאלו עתידים למות על קידוש השם. הוסיף רבי משה להסביר: "מקצת בני אדם לא היה רושם זה על מצחם... וידעתי בבירור, מי יחיה ומי ימות בשואה הקרובה, כי אותם שלא היה חקוק על מצחם, הם ניצלו". הוא גם ראה, כמה יסבול בייסורי השואה, ואיך בסוף הוא יעלה לארץ הקודש.

אחד מראשי הכוללים בבני-ברק, ת"ח חשוב, נקלע למצוקה חריפה, בצר לו פנה אל מרן ר' יעקב ישראל קניבסקי צוק"ל להתברך מפיו, ולתדהמתו ענה לו הסטייפלר בגערות רמות וצעק עליו שיעזבהו לנפשו וילך ממנו. שבור ורצוף עד דכדוכה של נפש יצא האיש מהבית והתלבט מה לעשות. לפתע נזכר כי לא הרחק מתגורר הרב מנדל, ומחשבה עלתה בדעתו אולי יוכל להיוושע אצלו, מיד פנה אל ביתו של רבינו. אך נכנס אל הקודש פנימה ובטרם הספיק לפצות פיו פנה אליו הרב מנדל ואמר: "מדוע אתה בא אליי? הרב קניבסקי כבר המתיק לך את הדינים..." והישועה לא איחרה לבוא.

על ענוותנותו המופלאה ניתן ללמוד מן הסיפורים הבאים: בחתונת נכדתו כובד בברכה תחת החופה. הגישו לו את המיקרופון כנהוג, כדי שכל הקהל ישמע את הברכה. להפתעת כל הנוכחים נטל את המיקרופון, הצמידו אל אוזנו בחזקה, וכך אמר את הברכה. רבים מן הנאספים לא יכלו להסתיר חיוך של מבוכה שהתפשט על פניהם. אורחים סברו לתומם, כי הקשיש אינו מתמצא במכשירי חשמל וטועה לחשוב, כי זו אוזניה, או כדומה. אפילו צאצאיו לא ידעו מה לחשוב. אחד מנכדיו הרהיב עוז וניגש אליו אחר החופה בתימהון: "סבא, האם אינך יודע כיצד לאחוז מיקרופון?". חייך הרב מנדל חיוך סלחני וענה: "בוודאי שאני יודע, אלא פחדתי מגאווה, רציתי שיצחקו עליי!"

בשנותיו האחרונות נחלש מאד, לא אחת הגיע למצב שלא היה מסוגל ללכת בכוחות עצמו, אף לשמחות משפחתיות. מקורביו נשאו את כסאו כשהוא יושב עליו, וראו איך שפתיו נעות. היטו אוזן ושמעו אותו מלחש: **"אוי! סוחבים את הנבלה!"**.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים